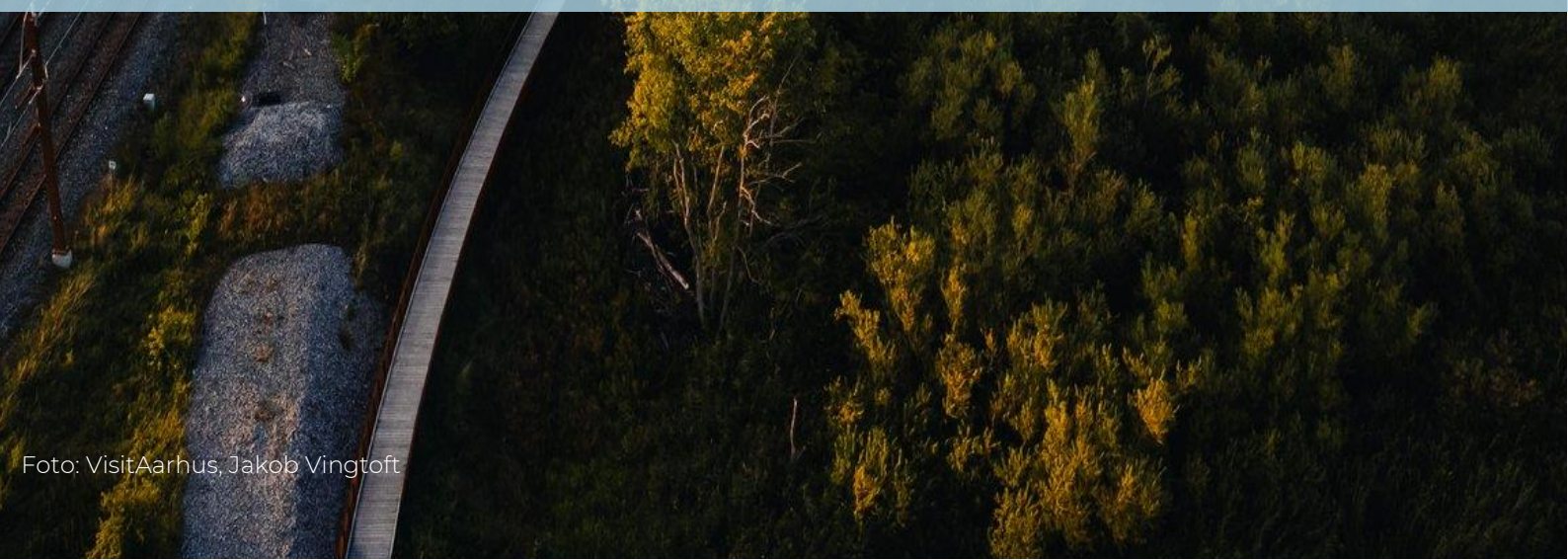

Kultur- og fritidslivets værdi for borgere og samfund i Randers Kommune

Silverlining Research, 2024

Silverlining
RESEARCH

Indhold

1. Forord.....	2
2. Konklusion.....	3
3. Metode.....	4
3.1 Den samfundsøkonomiske værdi af kultur- og fritidslivet.....	4
3.2 Estimering af de markedsomsatte og ikke-markedsomsatte værdier.....	6
4. Kultur- og fritidslivets indflydelse på Randers som et godt sted at bo.....	9
5. Kultur- og fritidslivets økonomiske betydning.....	17
5.1 Bruttoværditilvækst	17
5.2 Beskæftigelse.....	21
5.3 Skatteprovenu	25
6. Kultur- og fritidslivets nytteværdi.....	27
7. Kultur- og fritidslivets instrumentelle og iboende værdier.....	34
7.1 Instrumentelle værdier.....	34
7.2 Iboende værdier	38
8. Appendiks.....	41
8.1 Uddybning af værdisætning på kultur- og fritidsområdet.....	41
8.2 Uddybning af 'Contingent Valuation Method'	42
8.3 Definitioner af effektmål i SAM-K/LINE -modellen	43
8.4 Dataindsamling og frafaldsanalyse.....	44
8.5 Brancheliste til SAM-K/LINE.....	47

1. Forord

Randers Kommune tilbyder et bredt udvalg af kultur- og fritidstilbud til gavn for borgere og besøgende. Med grønne områder og naturrige omgivelser skaber kommunen rammer for udendørs aktiviteter, sport og naturoplevelser. Derudover byder kommunen på fritidsaktiviteter og kulturelle arrangementer, som styrker et levende og aktivt lokalsamfund.

Spørgsmålet er dog, i hvilket omfang kultur- og fritidslivet skaber værdi for den enkelte borger og for samfundet i Randers Kommune? En indsigt, der ifølge forskere er svær at kortlægge, på grund af de unikke karakteristika, der hæfter sig ved branchen¹. For eksempel kulturens kendetegn som et offentligt gode, der både kommer brugere og ikke-brugere til gavn, og hvor offentlig medfinansiering ofte udgør en fast bestanddel af branchens forretningsmodel.

Til at give et nuanceret bud på den samfundsøkonomiske betydning af Randers Kommunes kultur- og fritidsliv, har Kultur og Fritid rådført sig hos konsulentvirksomheden Silverlining Research. Målet med projektet er at estimere den samlede værdi, som kultur- og fritidsområdet skaber for både borgere og for samfundet i Randers Kommune.

Genstandsfeltet for undersøgelsen er den samlede produktion samt tilbud på kultur- og fritidsområdet, som er tilgængelige for kommunens borgere, hvad enten de er skabt af private aktører, Randers Kommune eller frivillige aktører.

For at løse denne opgave har Silverlining Research designet en undersøgelse, der kombinerer spørgeskemaundersøgelser og økonomiske beregninger baseret på SAM-K/LINE-modellen. Dette skal give en samlet vurdering af både den økonomiske værdi og de sociale fordele for borgerne.

¹ Bille, T. (2018)., Rethink Economic Impact: Fra økonomisk impact til samfundsøkonomisk værdi.

2. Konklusion

Analysen af kultur- og fritidslivet i Randers Kommune viser, at området har stor betydning for både borgerne og kommunens økonomi.

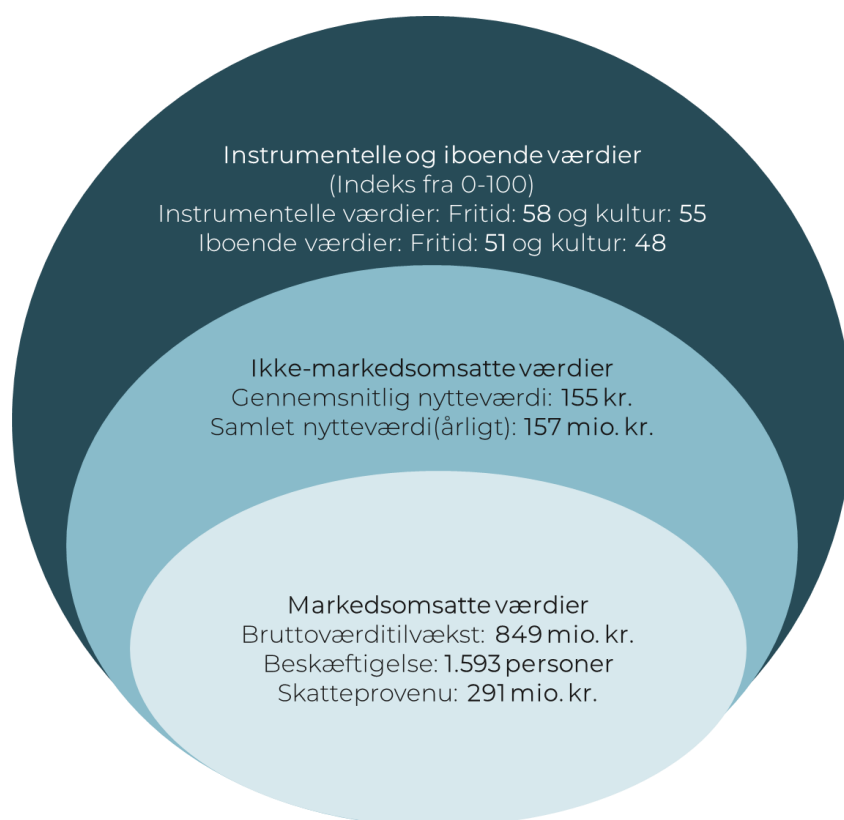
Kommunens borgere bruger byens forskellige kultur- og fritidstilbud, især udeliv og parker, biografer samt biblioteker. For 35 % af de borgere, der mener, at Randers Kommune er et godt sted at bo, er kulturlivet en vigtig årsag hertil.

Kultur- og fritidslivet i Randers Kommune genererer en samlet bruttoværditilvækst på 849 mio. kr., beskæftiger 1.593 personer og bidrager med 291 mio. kr. i skatteprovenu over hele landet i 2022. skaber området også en oplevet nytteverdi for borgerne i kommunen, som i gennemsnit er villige til at betale 155 kr. ekstra i skat hver måned for at bevare det nuværende serviceniveau.

Foruden de værdier, som kan måles i kroner og ører, konkluderer analysen, at kultur- og fritidsområdet fremmer en række værdier, der fremmer medborgerskabet i kommunen.

Figur 1

Den samlede værdi skabt af kultur- og fritidslivet i Randers Kommune

3. Metode

3.1 Den samfundsøkonomiske værdi af kultur- og fritidslivet

Den anvendte metode tager udgangspunkt i velfærdsøkonomisk teori. Hovedformålet er her at estimere værdien af kultur- og fritidslivet ud fra den samlede værdi, som erhvervene skaber i samfundet og for borgerne i Randers Kommune.

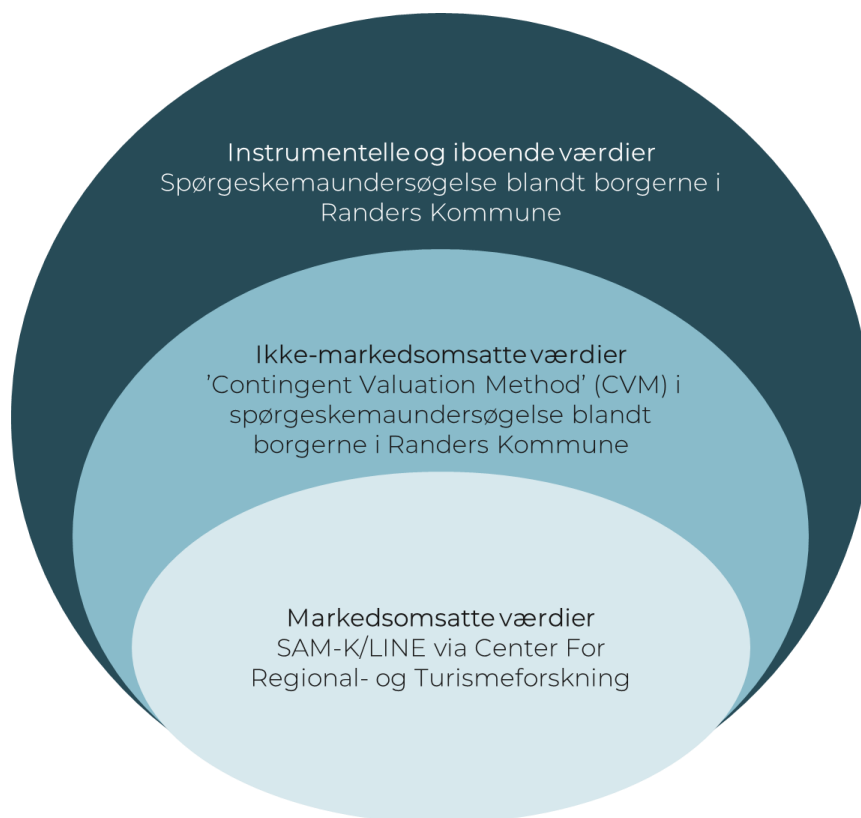
Genstandsfeltet for undersøgelsen er den samlede produktion samt de tilgængelige tilbud på kultur- og fritidsområdet i Randers. Det omfatter tilbud, aktiviteter og faciliteter på tværs af hele kultur- og fritidsområdet, uanset om de drives og produceres af private virksomheder, organiseres af Randers Kommune eller opretholdes af frivillige initiativer. Formålet er at give et helhedsblik på kultur- og fritidsområdet, der rummer et mangfoldigt udbud, og som drives og faciliteres af mange forskelligartede aktører.

Silverlining Research har gennemført en analyse, der gennem en kombination af metoder og tilgange søger at opgøre den samlede værdi og betydning af kultur- og fritidslivet i Randers Kommune. Denne vurdering omfatter både økonomiske værdier og de sociale fordele, som kultur- og fritidslivet medfører for borgerne og deres engagement i lokalsamfundet. Analysen inkluderer således ikke alene de værdier, der kan måles økonomisk, men også værdier, der fremmer medborgerskab og styrker fællesskabet i kommunen.

Det metodiske løsningsdesign, der ligger til grund for analysen, er illustreret i figur 2.

Figur 2

Analyseelementer til estimering af den samlede værdi af kultur- og fritidsområdet i Randers Kommune²

De "markedsomsatte værdier" relaterer sig til omsætning fra salg af varer og serviceydelser. I kultur- og fritidslivet kan dette forekomme ved entréindtægter, salg af mad og drikke og lignende.

Kultur- og fritidslivet kan ses som offentlige goder, der skaber værdi, som ikke kun kan måles økonomisk. Derfor bruges begrebet "ikke-markedsomsatte værdier" til at beskrive den samfundsmæssige betydning og de sociale og individuelle fordele, som kultur- og fritidslivet skaber. Kulturforskning peger også på, at der er et ekstra lag af værdi i kulturgoder, som opleves forskelligt af hver person. Disse værdier kan opdeles i iboende og instrumentelle værdier³.

² Bille, T. (2018), Rethink Economic Impact: Fra økonomisk impact til samfundsøkonomisk værdi.

³ Bille, T. (2018), Rethink Economic Impact: Fra økonomisk impact til samfundsøkonomisk værdi.

3.2 Estimering af de markedsomsatte og ikke-markedsomsatte værdier

Silverlining Researchs tilgang til estimering af de markedsomsatte og ikke-markedsomsatte værdier er tredelt og præsenteres i de følgende afsnit.

Markedsomsatte værdier – SAM-K/LINE

De økonomiske effekter er beregnet ved brug af det regionaløkonomiske modelkompleks SAM-K/LINE, som ejes og drives af Center for Regional- og Turismeforskning (herefter CRT). Modellen opererer på kommuneniveau og er baseret på officielle tal for BNP, beskæftigelse, indkomstskatter mv. Dette gør det muligt at foretage beregninger på kommunalt niveau, som er konsistente og sammenlignelige med de danske nationale tal.

Kultur- og fritidsområdet i Randers Kommune er defineret ud fra Danmarks Statistiks Danske Branchekoder (DB07) 127-gruppering, som er den mest detaljerede inddeling tilgængelig. Udvælgelsen af branchekoderne er foretaget af Silverlining Research og godkendt af Randers Kommune. Denne afgrænsning udgør de direkte erhverv, som beregningen af den afledte økonomiske aktivitet tager udgangspunkt i. De udvalgte branchekoder fordeler sig overordnet:

- Branchekode R: Kultur og fritid
- Branchekode P: Undervisning
- Branchekode J: Information og Kommunikation
- Branchekode S: Andre serviceydelser

De udvalgte underbranchekoder er præsenteret i appendiks, afsnit 8.5.

Modelberegningerne, leveret af CRT, og resultaterne i analysen er fordelt efter Dansk Branchekode (DB07) 10-gruppering, som er det mest detaljerede niveau muligt i denne type af analyser.

I analyserne skelnes mellem *direkte*, *indirekte* og *inducerede* effekter. De direkte effekter opstår i virksomheder, som er direkte involveret i kultur- og fritidserhvervene, f.eks. ved salg af billetter eller ansættelse af personale til et kulturarrangement. De indirekte effekter opstår, når disse virksomheder køber varer og tjenester fra andre tilstødende brancher. For eksempel kan en transportvirksomhed, der leverer ydelser til et kulturarrangement, betragtes som en indirekte effekt, da denne aktivitet skabes som følge af kulturarrangementet. Endelig opstår de inducerede effekter, når lønnen, som udbetales til medarbejdere i både de direkte og indirekte virksomheder, anvendes til forbrug. Dette skaber yderligere økonomisk aktivitet i andre sektorer, såsom detailhandel eller serviceerhverv. I forlængelse af eksemplet vil den inducerede effekt indtræffe, når transportvirksomhedens ansatte bruger deres løn på varer og tjenester, hvilket øger efterspørgslen i andre dele af økonomien.

Estimeringen af de markedsomsatte værdier er beregnet ved hjælp af input-output modellen SAM-K/LINE under visse metodiske afgrænsninger. Her er der ved opslag i CVR-registret og manuelt tjek af de største kultur- og fritidsorganisationer defineret

en række branchekoder, som modelberegningen er gennemført på baggrund af.

I denne analyse er følgende områder ekskluderet, som ellers er en del af den kulturpolitiske redegørelse⁴:

- Fremstilling
- Reklame
- Arkitektur
- Design
- Lotteri og spil
- Foto
- Reproduktion (fremstilling)
- Pressebureauer

Effekten er beregnet på baggrund af de seneste tilgængelige data fra 2022, og omfatter følgende effekter: bruttoværditilvækst, beskæftigelse og skatteprovenu (se appendiks, afsnit 8.4, for uddybning af effektmålene). Tallene er derfor i nogen grad påvirket af de seneste Corona-restriktioner, som er blevet ophævet den 1. februar 2022.

Ikke-markedsomsatte værdier – oplevet nytteværdi

Estimeringen af ikke-markedsomsatte værdier er foretaget ved brug af 'Contingent Valuation Method' (CVM), som anvendes til at måle en populations oplevede nytteværdi for offentlige goder som f.eks. kultur- og fritidstilbud.

I denne undersøgelse er metoden gennemført via en kvantitativ spørgeskemaundersøgelse, hvor borgere bliver præsenteret for et fiktivt scenarie, hvor Randers Kommune oplever besparelser, som rammer kultur- og fritidslivet. Herefter bliver respondenterne spurgt til deres villighed til at betale for bevarelse af kultur- og fritidslivet i kommunen over indkomstskatten. Spørgeskemaet tilpasser beløbet, som borgeren er villig til at betale, baseret på respondentens månedlige bruttoindkomst. Analysen fokuserer udelukkende på kultur- og fritidsområdet. Derfor kan analysens resultater ikke skabe grundlag for at sammenligne kultur- og fritidsområdet med øvrige politikområder i Randers Kommune.

CVM-metoden og metodiske overvejelser er uddybet i appendiks, afsnit 8.2.

Instrumentelle og iboende værdier

Som det tredje element i estimeringen af den samlede betydning af kultur- og fritidslivet i Randers Kommune kortlægges de instrumentelle og iboende værdier relateret til området.

Denne del af undersøgelsen opsummerer via indekstal, hvilke værdier kultur- og fritidsområdet bidrager med blandt borgere i Randers Kommune. Undersøgelsen er

⁴ "Kulturpolitisk redegørelse" (2023). Kulturministeriets departement. Redegørelse nr. R 14 (11/5 2023).

gennemført som del af den kvantitative spørgeskemaundersøgelse. Dermed kortlægges, hvordan kultur- og fritidsområdet bidrager med demokratiske værdier og medborgerskab, samt hvordan områderne bidrager til udviklingen af individuelle egenskaber og sociale fællesskaber.

Dataindsamling via spørgeskema

Dataindsamlingen er gennemført som en kvantitativ spørgeskemaundersøgelse af i alt 1.899 borgere i Randers Kommune indsamlet i perioden 2. oktober til 5. november 2024. Spørgeskemaet er udsendt via Digital Post til 19.646 borgere over 15 år tilfældigt udtrukket fra CPR-registret. Antallet ekskluderer borgere, der er undtaget for Digital Post.

For at sikre repræsentativiteten af undersøgelsen er data vægtet, så det afspejler kommunens borgeres reelle fordeling på køn, alder og område.

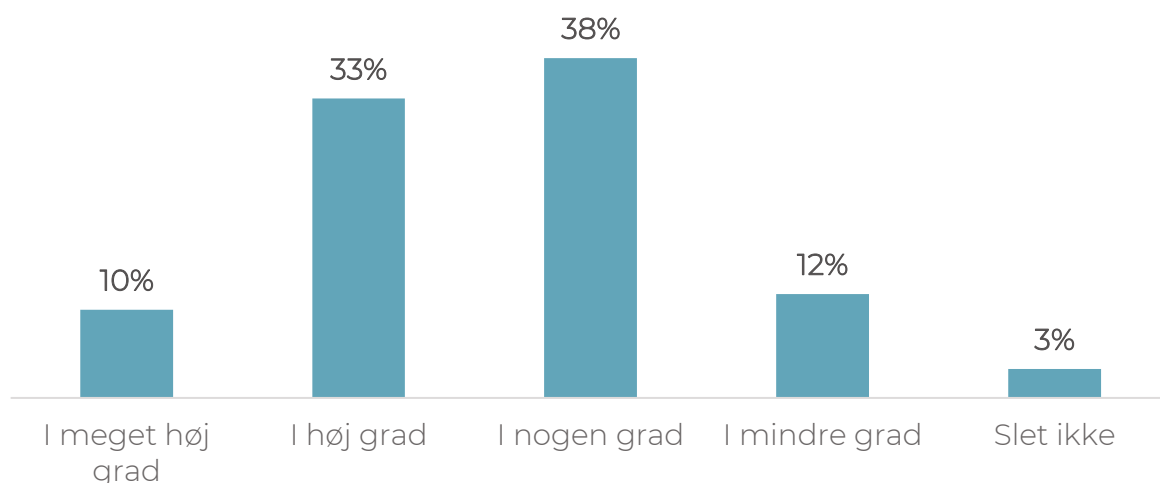
Alle analyser bygger derfor på et vægtet datagrundlag. Det rapporterede antal af respondenter (n) er ikke vægtet igennem rapporten for at give et retvisende billede af det reelle datagrundlag.

I appendiks, afsnit 8.4, er dataindsamlingsmetode og analyse af frafald uddybet.

4. Kultur- og fritidslivets indflydelse på Randers som et godt sted at bo

Figur 3

Hvis du tænker på din nuværende situation, i hvilken grad synes du, at Randers er en god kommune for dig? (n = 1.899)

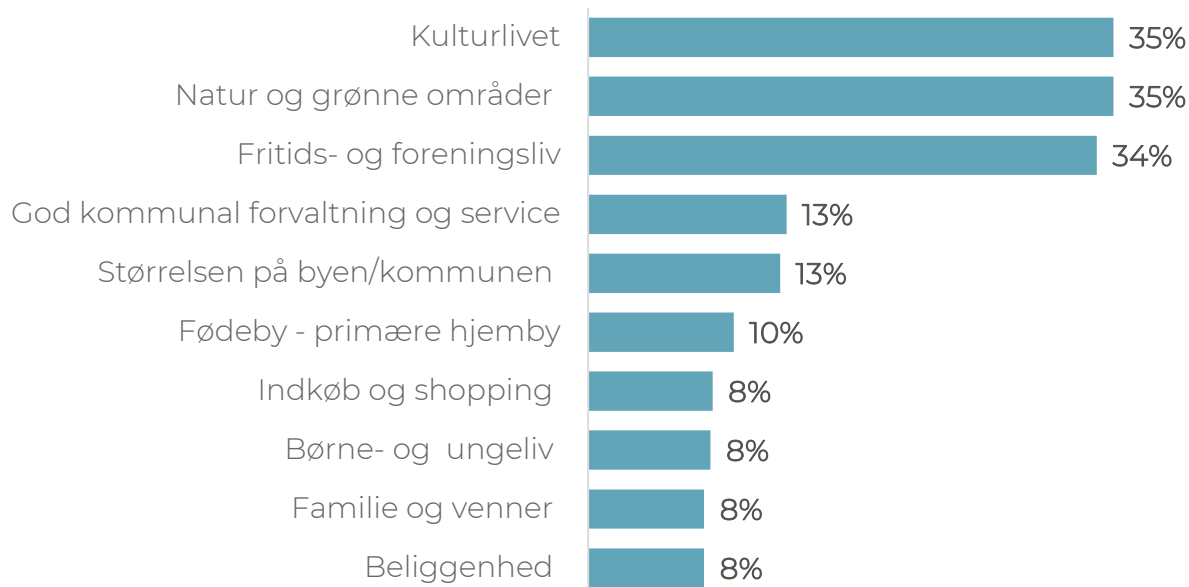

Note: "Ved ikke"-kategorien udgør 4 %, men er udeladt af figuren.

Figur 3 viser, at borgerne generelt vurderer, at Randers er en god kommune for dem. Samlet set angiver 43 %, at de *i høj* eller *meget høj grad* oplever Randers som en god kommune. Derudover mener 38 %, at Randers *i nogen grad* er en god kommune. Omvendt angiver 15 %, at kommunen *i mindre grad* eller *slet ikke* er et godt sted at bo.

Figur 4

Hvad gør Randers til en god kommune for dig? (åben kodning blandt respondenter, der i høj grad eller i meget høj grad er enige i, at Randers Kommune er et godt sted at bo) (n = 706)

Note: Respondenterne har kunne angive flere årsager i deres åbne besvarelse. Figuren viser de 10 mest hyppigt nævnte årsager.

Figur 4 illustrerer årsagerne til, at borgerne i Randers Kommune opfatter kommunen som et godt sted at bo. Figuren fremhæver en tydelig top tre: kulturlivet, naturen og de grønne områder samt fritids- og foreningslivet.

Kulturlivet nævnes i 35 % af de åbne kommentarer, ofte med anerkendelse til specifikke kulturinstitutioner såsom biblioteket (inklusive bogbussen), Underværket, Randers Teater, Operaen, Turbinen og museerne generelt. Disse angives som årsager til, at Randers Kommune opleves som et godt sted at bo.

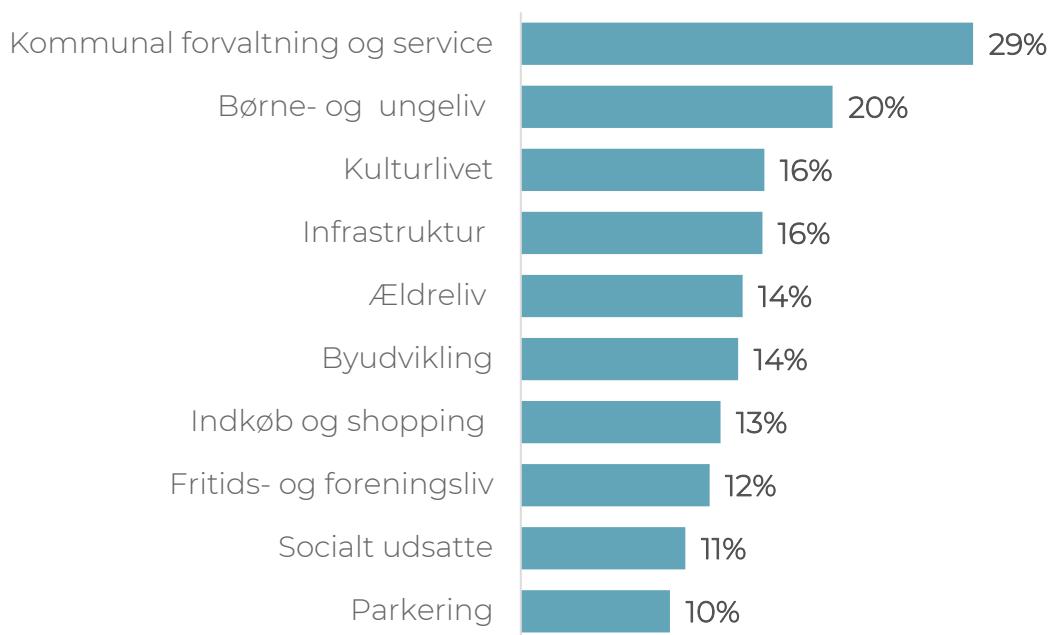
Naturen og de grønne områder nævnes ligeledes i 35 % af kommentarerne. Der lægges særligt vægt på de bynære naturområder, og at der findes et rigt fritidsmiljø omkring Gudenåen. Derudover fremhæves kommunens indsats for at udvikle disse områder.

Fritids- og foreningslivet nævnes af 34 % af respondenterne. Det beskrives som mangfoldigt med tilbud til brede befolkningsgrupper. Kommentarerne fremhæver også kirkernes initiativer samt kommunens støtte til fritids- og foreningslivet.

Det kan ikke udelukkes, at undersøgelsens emne i sig selv kan have påvirket, at flere har fremhævet kulturliv og fritids- og foreningsliv i deres åbne besvarelser. Dette er dog søgt undgået ved at placere spørgsmålet tidligt i undersøgelsen.

Figur 5

Hvordan Randers Kommune kan gøres til et bedre sted at bo? (Åben kodning blandt borgere, der opfatter Randers Kommune, som et mindre godt sted at bo) (n = 699)

Note: Respondenterne har kunnet angive flere årsager i deres åbne besvarelser. Figuren viser de ti hyppigst nævnte årsager.

Figur 5 viser, hvad de borgere, der er mindre tilfredse med at bo i Randers Kommune, angiver som årsag hertil. Borgerne fremhæver den kommunale forvaltning og service, børne- og ungeliv samt kulturlivet, som de tre hyppigste årsager.

Kommunal forvaltning og service er det hyppigst nævnte emne, hvor konflikter i byrådet og den økonomiske styring møder kritik. 29 % af de åbne kommentarer omhandler dette område, hvor der udtrykkes forhåbning om forbedringer.

Børne- og ungelivet nævnes i 20 % af kommentarerne. Her udtrykker borgerne, at området opleves underprioriteret økonomisk. Derudover pointeres det, at der mangler mødesteder, der kan facilitere fællesskaber for yngre borgere.

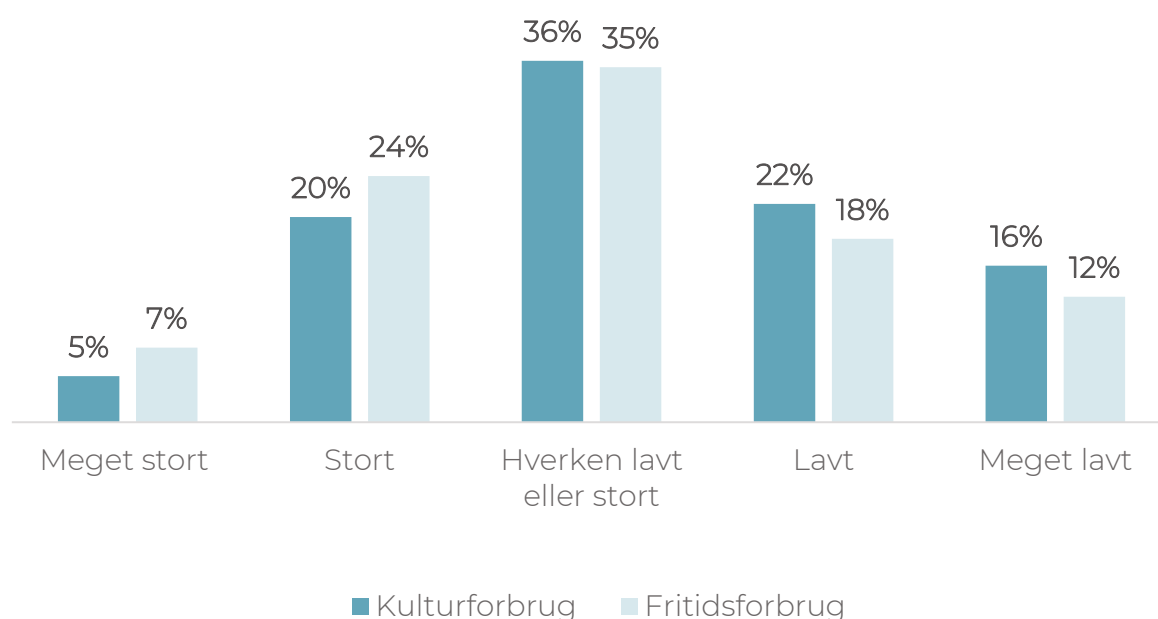
Kulturlivet er den tredje hyppigst nævnte årsag og fremhæves af 16 % af respondenterne, hvor utilfredsheden blandt andet retter sig mod kunsten i bybilledet. Her påpeges det, at der anvendes for mange midler på kunst, som nogle borgere opfatter som uegnet eller ikke relevante. Nogle borgere foreslår, at midler i stedet bør bruges på lokale kunstnere og gavlmalier.

Ligeledes nævner 16 % af respondenterne infrastruktur. Her fremhæves behovet for vedligeholdelse af veje, flere cykelstier og skolestier, forbedret snerydning samt generelle trafikforhold.

Et andet fremhævet emne er det, som flere beskriver som "bymidstens død." Dette emne går igen under tre forskellige kategorier: byudvikling, indkøb og shopping samt byliv.

Figur 6

Hvor stor en kultur- og fritidsforbruger vil du angive dig selv til at være? (n = 1.899)

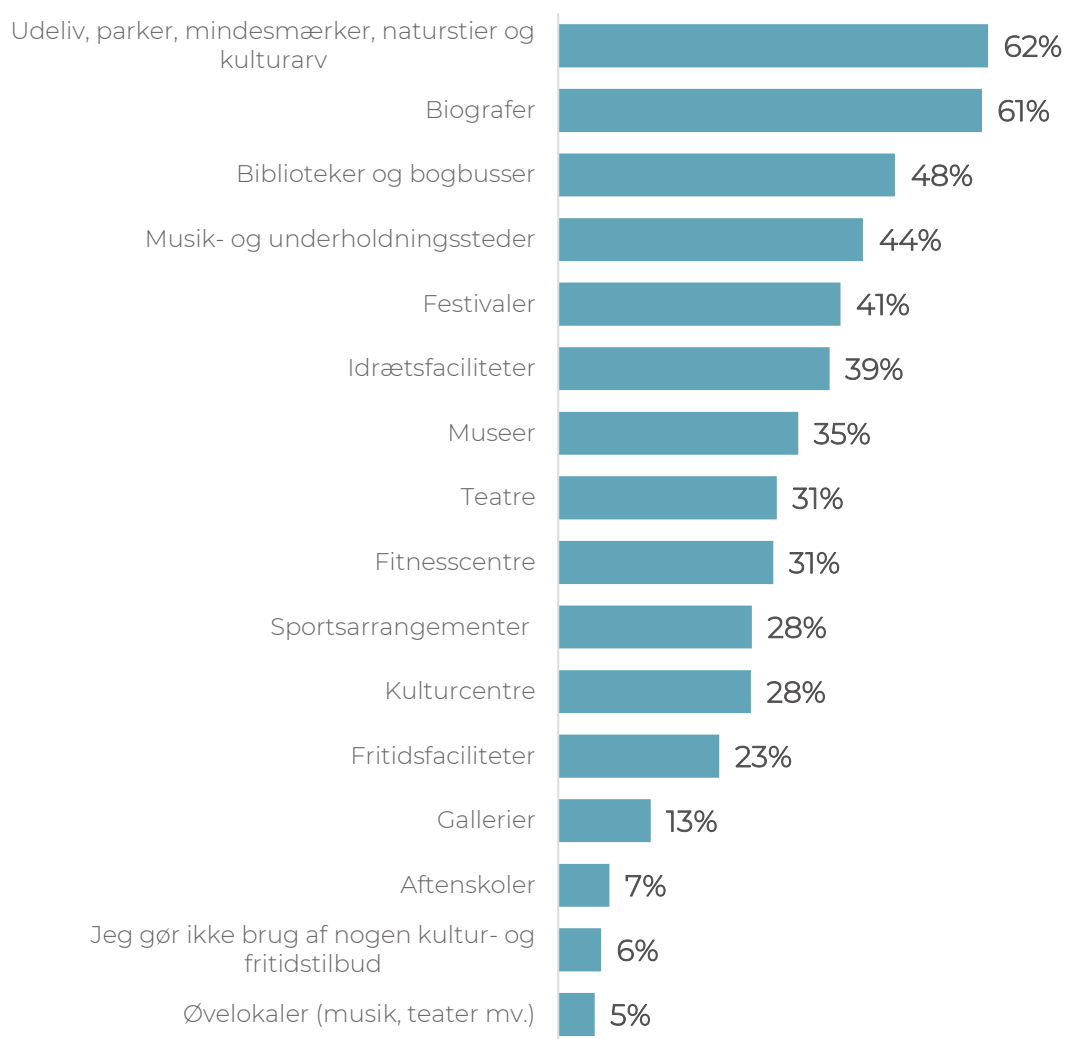
Note: "Ved ikke"-kategorien udgør 2 % for både kulturforbrug og fritidsforbrug, men er udeladt af figuren.

Figur 6 viser borgernes selvrapporterede forbrug af kultur- og fritidstilbud, hvor henholdsvis 36 % og 35 % angiver, at de hverken har et *lavt* eller *stort* forbrug af kultur- og fritidstilbud. Samlet set viser figur 6 en relativt stor spredning i borgernes selvvalgte forbrug af kultur- og fritidstilbud.

En nærmere analyse af kulturforbruget viser en svag tendens til, at forbruget stiger med alderen, samt at borgere bosat i Randers by generelt har et lidt højere kulturforbrug end borgere i oplandet. Dertil ses ikke en nævneværdig forskel mellem kønnene i forhold til kulturforbrug. Når det gælder fritidsforbrug, er der ingen forskelle på tværs af hverken alder, køn eller område.

Figur 7

Hvilke af følgende kultur- og fritidstilbud gør du brug af? (n = 1.899)

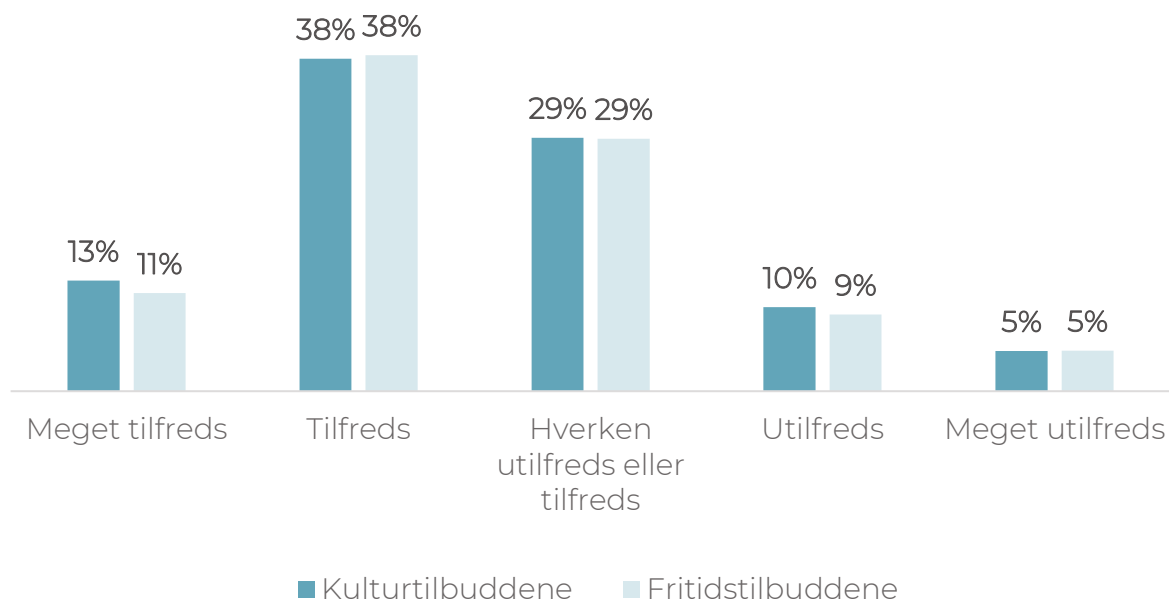

Note: "Ved ikke"-kategorien udgør 3 %, men er udeladt af figuren. Respondenterne har kunnet angive flere svarmuligheder.

Figur 7 viser, at de mest benyttede kultur- og fritidstilbud i Randers Kommune er udeliv, parker, mindesmærker og kulturarv samt biografer og biblioteker. Mellem 62 % og 48 % af borgerne angiver, at de benytter disse tilbud. De mindst benyttede tilbud er gallerier, aftenskoler samt øvelokaler.

Figur 8

Hvor tilfreds er du generelt med...? (Kulturtilbuddene/ Fritidstilbuddene) i Randers Kommune (n = 1.899)

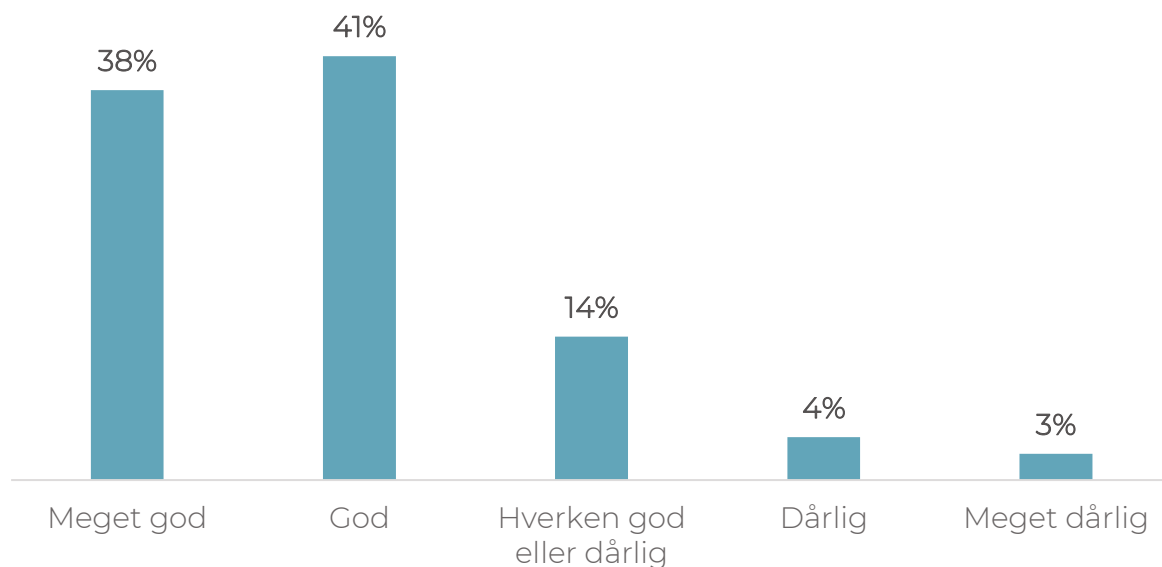

Note: "Ved ikke"-kategorien udgør henholdsvis 7 % for kulturtilbuddene og 9 % for fritidstilbuddene, men er udeladt af figuren.

Figur 8 viser borgernes tilfredshed med kultur- og fritidstilbuddene i Randers Kommune. Omtrent halvdelen af borgerne, 51 % for kulturområdet og 49 % for fritidsområdet, er enten *tilfredse* eller *meget tilfredse* med tilbuddene. Kun 14 - 15 % angiver, at de er *utilfredse* eller *meget utilfredse*.

Figur 9

Hvordan synes du, din trivsel og livskvalitet er alt i alt? (n = 1.899)

Note: "Ved ikke"-kategorien udgør 1 %, men er udeladt af figuren.

Figur 9 viser, at langt de fleste borgere i Randers Kommune oplever en høj trivsel og livskvalitet, da 79 % angiver den som *god* eller *meget god*. Kun 7 % svarer, at de har en *dårlig* eller *meget dårlig* trivsel og livskvalitet alt i alt.

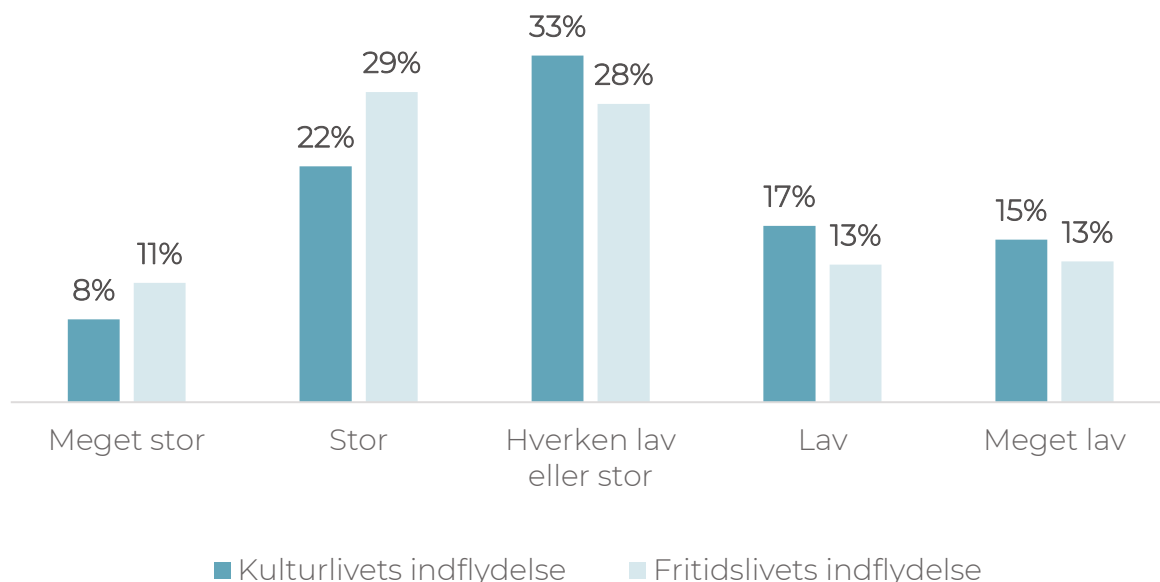
En nærmere analyse på tværs af demografiske karakteristika viser en forskel i oplevet livskvalitet og trivsel på tværs af alder og køn. Tendensen er, at selvvurderet trivsel og livskvalitet gradvist stiger med alderen, hvor borgere i aldersgruppen 71-80 år oplever det højeste niveau. I denne aldersgruppe angiver 41 %, at deres trivsel er god, mens 50 % vurderer den som meget god, hvilket betyder, at i alt 91 % placerer sig i de to positive svarkategorier.

På tværs af køn ses en mindre forskel. 83 % af kvinderne svarer at deres trivsel og livskvalitet enten er *god* eller *meget god*, tilsvarende svarer 77 % af mændene dette.

Der er derimod ingen forskel i trivsel og livskvalitet på tværs geografisk område.

Figur 10

Hvor stor en indflydelse vurderer du, at Randers Kommunes kultur- og fritidsliv har på din trivsel og livskvalitet? (Kulturlivets/fritidslivets) indflydelse på min livskvalitet er: (n = 1.899)

Note: "Ved ikke"-kategorien udgør 5 % for både kultur- og fritidslivets indflydelse, men er udeladt af figuren.

Figur 10 viser, hvor stor indflydelse borgerne i Randers Kommune vurderer, at kultur- og fritidslivet har på deres trivsel og livskvalitet. Samlet set vurderer 40 % af borgerne, at fritidslivet har *stor* eller *meget stor* indflydelse på deres trivsel og livskvalitet, mens 30 % mener det samme om kulturlivet. Derudover er en relativt stor gruppe neutrale, idet henholdsvis 33 % og 28 % angiver, at kultur- og fritidslivet *hverken har lav eller stor* indflydelse på deres livskvalitet.

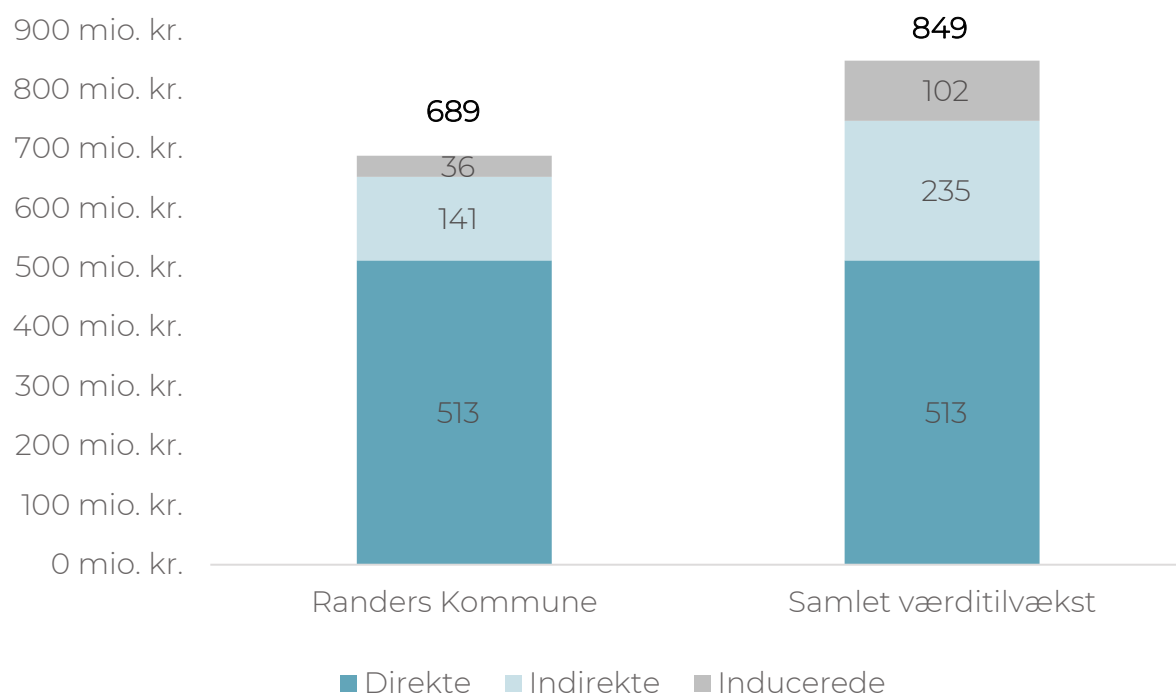
5. Kultur- og fritidslivets økonomiske betydning

5.1 Bruttoværditilvækst

Definition: Effektmålet 'Bruttoværditilvækst' følger nationalregnskabets definition af bruttoværditilvækst i løbende priser. Bruttoværditilvæksten opgøres som bruttonationalproduktet i markedspriser minus produktskatter, netto. Se appendiks, afsnit 8.3, for uddybning.

Figur 11

Bruttoværditilvækst skabt fra kultur- og fritidslivet, Randers Kommune og hele Danmark, mio. kr.

Figur 11 viser den samlede bruttoværditilvækst i Randers Kommune og på landsplan som følge af kultur- og fritidsaktiviteterne inden for kommunen. Kultur- og fritidslivet i Randers Kommune genererer i 2022 en bruttoværditilvækst på 689 mio. kr. inden for kommunegrænsen, hvoraf 513 mio. kr. (74 %) stammer fra primære erhverv, og 176 mio. kr. (26 %) kommer fra den afledte produktion (indirekte og induceret værditilvækst). Samlet set bidrager kultur- og fritidslivet i Randers Kommune i 2022 med en bruttoværditilvækst på landsplan på 849 mio. kr., heraf 513 mio. kr. fra primære og 337 mio. kr. fra den afledte produktion.

Sammenligning af bruttoværditilvækst

Den samlede bruttoværditilvækst i Randers Kommune er i 2020 beregnet til 24.514 mio. kr., som omregnet til 2022-priser svarer til 26.890 mio. kr. Det svarer derfor til, at omtrent 3 % af den samlede bruttoværditilvækst i Randers Kommune er genereret af kultur- og fritidslivet.

Til sammenligning har en analyse vist, at turismebranchen i 2020 skaber en bruttoværditilvækst på 270 mio. kr., som omregnet til 2022-priser svarer til 296 mio. kr. Sammenlignet med bruttoværditilvæksten for kultur- og fritidserhvervene på 689 mio. kr. for Randers Kommune, er værditilvæksten fra kultur- fritidserhvervene væsentligt større end turismebranchen. Der er imidlertid et vist overlap mellem turisme og særligt kulturområdet, eftersom en del af turismeerhvervet omfatter kultur, forlystelser og sport. Foruden dette, skal man tage forbehold for at restriktionerne for covid-19 har været forskellige i 2020 og 2022, og derfor forventeligt har haft forskellig påvirkning.

På landsplan estimeres den samlede bruttoværditilvækst fra kultur- og fritidsbranchen at udgøre 95,8 mia. kr. i 2022, ifølge rapporten "Kulturpolitisk redegørelse". Randers Kommune genererer på landsplan 859 mio. kr., i værditilvækst fra kultur- og fritidserhvervene, og udgør derfor ca. 1 % af den samlede bruttoværditilvækst på landsplan. Rapporten "Kulturpolitisk redegørelse", har dog en bredere definition af kultur- og fritidsbranchen, idet de medtager aktiviteter relateret til f.eks. reklame og arkitektur (se mere information i afsnit 3.2), hvilket er udeladt i beregningerne i denne rapport. Derfor kan tallene ikke direkte sammenlignes.

—

Kilder:

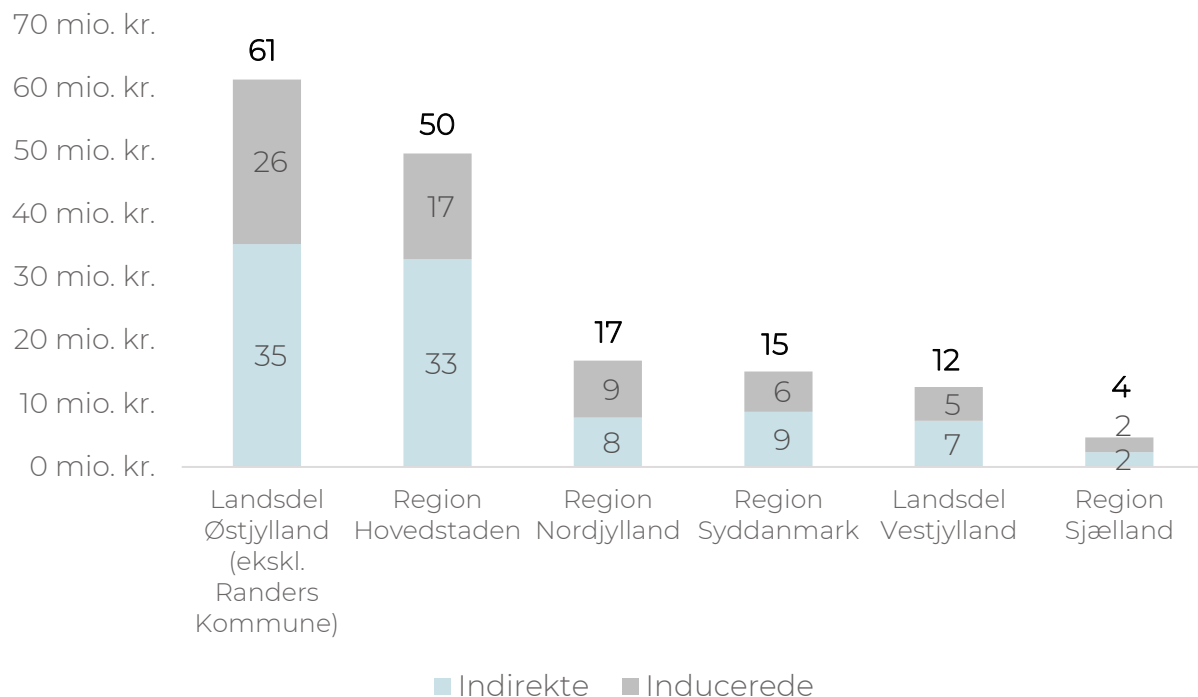
VisitDenmark (2020) Turismens økonomiske betydning i Destination Vesterhavet 2020

[Turismens økonomiske betydning Destination Vesterhavet_2020_final.pdf \(visitvesterhavet.dk\)](#)

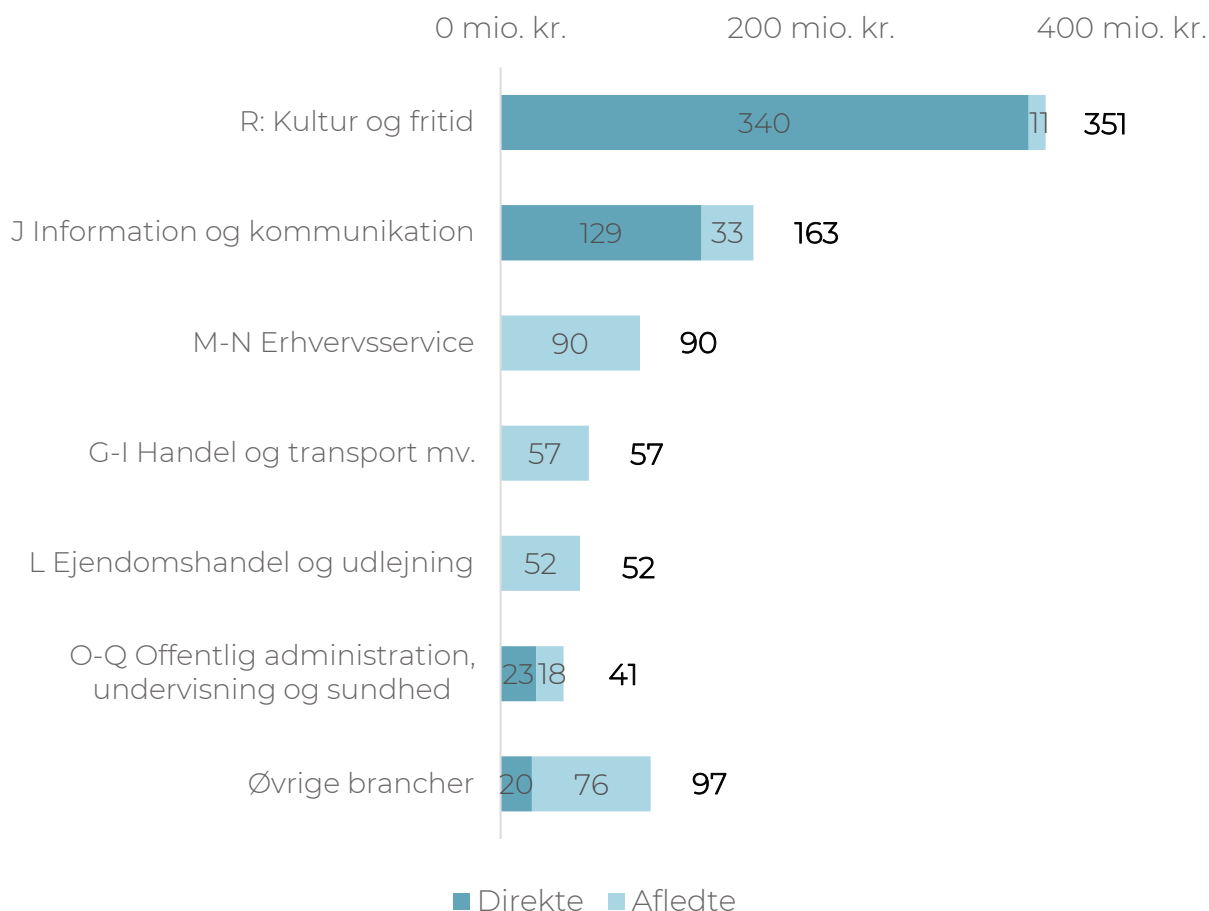
Kulturpolitisk redegørelse (2023). Kulturministeriets departement. Redegørelse nr. R 14 (11/5 2023)

Figur 12

Bruttoværditilvækst uden for Randers Kommune, mio. kr.

Figur 12 viser, at den afledte produktion fra kultur- og fritidserhvervene i Randers Kommune også skaber værditilvækst i flere andre landsdele og regioner i 2022. I landsdel Østjylland og Region Hovedstaden, er der en værditilvækst på henholdsvis 61 og 50 mio. kr., som bliver genereret via de indirekte og inducerede effekter fra Randers Kommunes kultur- og fritidserhverv. I alt bliver der i 2022 skabt 160 mio. kr. i bruttoværditilvækst uden for Randers Kommune på baggrund af den afledte produktion.

Figur 13Bruttoværditilvækst fra kultur- og fritidserhvervene fordelt på branchekoder, mio. kr.⁵

I 2022 bliver der skabt en samlet bruttoværditilvækst på 351 mio. kr. inden for branchekode R: Kultur og fritid, hvoraf 340 mio. kr. stammer fra direkte produktion i kultur- og fritidserhvervene, og 11 mio. kr. bliver skabt gennem afledte produktion (indirekte og inducerede effekter).

Der er også skabt betydelige økonomiske effekter inden for andre brancher. Særligt inden for branchekode J: Information og kommunikation, hvor der i 2022 er en bruttoværditilvækst på 163 mio. kr. Branchekode M-N: Erhvervsservice genererer den største afledte bruttoværditilvækst på 90 mio. kr. som følge af kultur- og fritidserhvervene. Andre brancher som O-Q: Offentlig administration, undervisning og sundhed, G-I: Handel og transport, og L: Ejendomshandel bidrager også til den samlede økonomiske effekt.

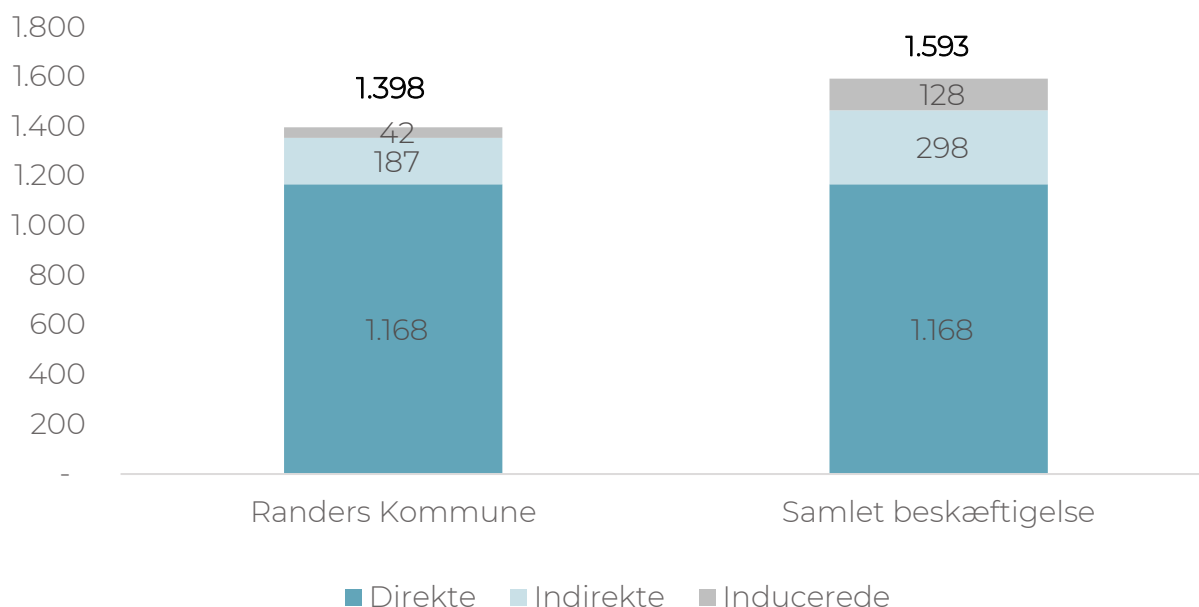
⁵ Øvrige brancher dækker over: Branchekoderne B-E: Råstofindvinding, industri og forsyningsvirksomhed; Branchekoden S: Anden service, Finansiering og forsikring, Bygge og anlæg, Landbrug, Skovbrug og fiskeri.

5.2 Beskæftigelse

Definition: Beskæftigelsen omfatter personer, der leverer arbejdskraft til produktionen af varer og tjenester i Danmark. Opgørelsen omfatter det gennemsnitlige antal beskæftigede personer i den periode, der belyses, som i denne rapport er 2022. Se appendiks, afsnit 8.3, for uddybning.

Figur 14

Beskæftigelse skabt fra kultur- og fritidslivet i Randers Kommune og hele Danmark, antal personer

Figur 14 viser, at kultur- og fritidslivet i Randers Kommune skaber en beskæftigelse på i alt 1.398 personer inden for kommunegrænsen, hvoraf 1.168 personer er beskæftiget i de primære erhverv inden for kultur- og fritidserhvervet, mens 229 er beskæftiget gennem afledt produktion i tilstødende brancher (indirekte og induceret beskæftigelse). På landsplan skaber kultur- og fritidslivet i Randers Kommune en samlet beskæftigelse på 1.593 personer.

Sammenligning af beskæftigelse

Den samlede beskæftigelse i Randers Kommune var ifølge Danmarks Statistik 43.518 personer i 2022. Sammenholdt med de ovenstående resultater, hvor kultur- og fritidserhvervene beskæftiger 1.398 personer, svarer det til cirka 3 % af den samlede beskæftigelse.

Til sammenligning estimeres det, at turismebranchen har skabt 729 jobs i Randers Kommune i 2020. Dermed beskæftiger kultur- og fritidserhvervene væsentlig flere end turismebranchen. Der skal dog her tages forbehold for overlap mellem jobs i turismebranchen og kulturlivet.

Den tidligere nævnte "Kulturpolitiske redegørelse", som anvender en bredere definition af kultur- og fritidserhvervene end denne rapport, estimerer den samlede beskæftigelse med nationalregnskabets definition. Rapporten finder, at kultur- og fritidserhvervene i 2021 har en samlet beskæftigelse, både i primære erhverv og gennem afledt produktion, på 169.203 personer i hele landet. På landsplan beskæftiger kultur- og fritidslivet i Randers Kommune 1.593 personer i 2022, det svarer til omtrent 1 % af den samlede beskæftigelse inden for erhvervene på landsplan.

–

Kilder:

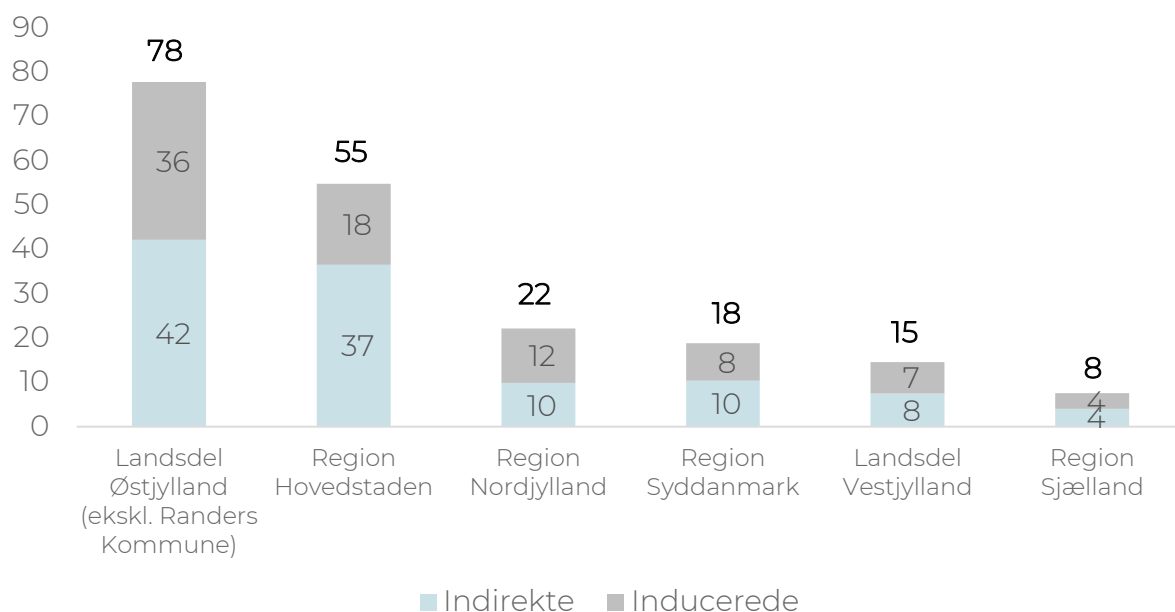
Danmarks Statistik, tabel RAS301

VisitDenmark (2020) Turismens økonomiske betydning i Destination Vesterhavet 2020
[Turismens økonomiske betydning Destination Vesterhavet 2020_final.pdf](#)
(visitvesterhavet.com)

Kulturpolitisk redegørelse (2023). Kulturministeriets departement. Redegørelse nr. R 14 (11/5 2023)

Figur 15

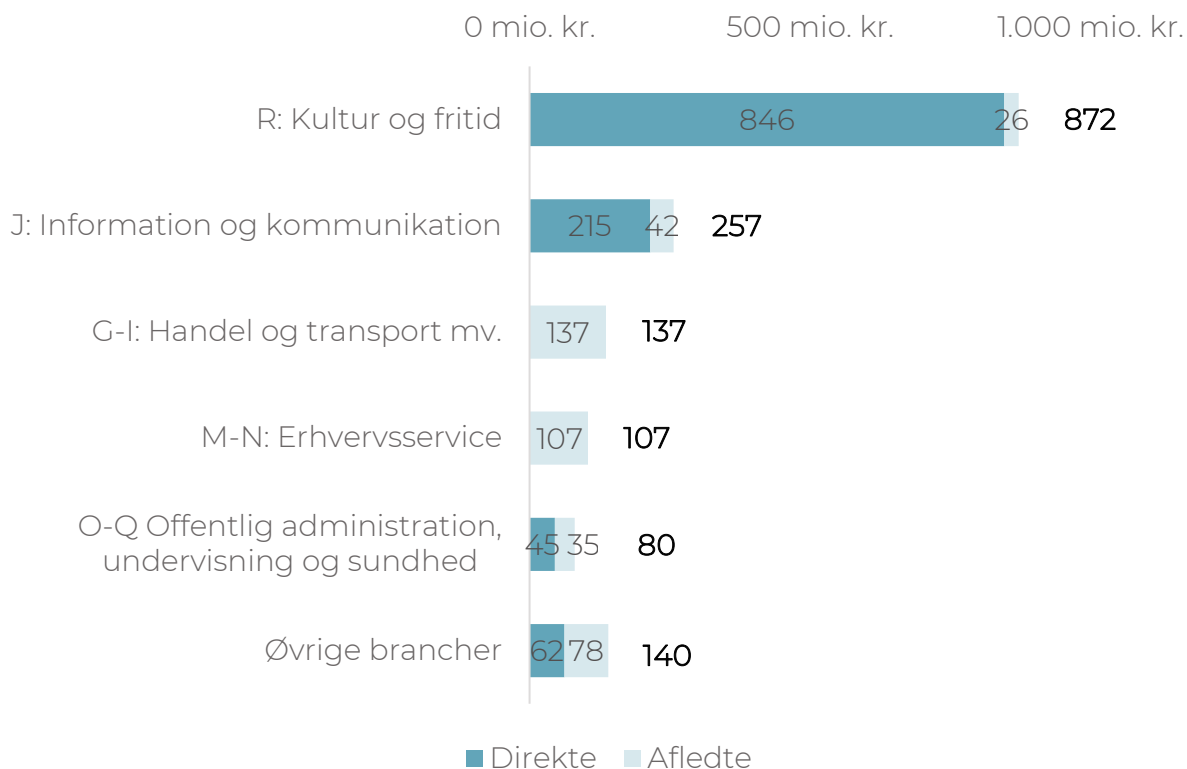
Beskæftigelse uden for Randers Kommune, antal personer

Figur 15 viser det samlede antal beskæftigede uden for kommunegrænsen som følge af kultur- og fritidslivet i Randers. Særligt i Landsdel Østjylland og Region Hovedstaden, hvor henholdsvis 78 og 55 personer er beskæftiget gennem de indirekte og inducerede effekter. I alt beskæftiges 196 personer i 2022 som følge af den afledte produktion fra disse erhverv.

Figur 16

Beskæftigelse fordelt på branchekoder, antal personer ⁶

Figur 16 viser det samlede antal beskæftigede, som kultur- og fritidslivet i Randers Kommune skaber på landsplan, fordelt på forskellige branchekoder. For branchekoden R: Kultur og fritid, skaber erhvervene 872 direkte og afledte beskæftigede. Under branchekoden J: Information og kommunikation, er der næstflest med 257 beskæftigede. Branchekoden G-I: Handel og transport mv. udgør den branche, hvor flest personer beskæftiges som følge af afledt produktion, med i alt 137 personer.

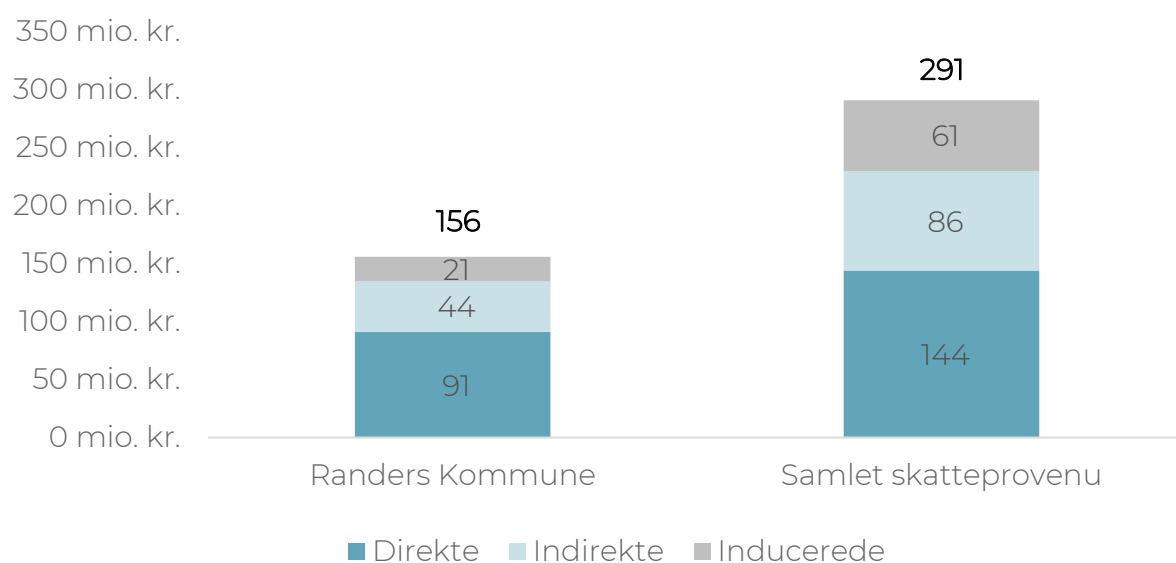
⁶ Øvrige brancher dækker over: Bygge og anlæg, Finansiering og forsikring, Råstofindvinding, industri og forsyningsvirksomhed, Ejendomshandel og udlejning, Landbrug, skovbrug og fiskeri.

5.3 Skatteprovenu

Definition: Skatteprovenu er summen af personskatter, selskabsskatter samt punktafgifter og moms. Afgifterne er fordelt efter det sted, hvor de skattepligtige har bopæl. Se appendiks, afsnit 8.3, for uddybning.

Figur 17

Skatteprovenu fra kultur- og fritidslivet i Randers Kommune og hele Danmark, mio. kr.

Figur 17 viser det samlede skatteprovenu i Randers Kommune og på landsplan som følge af kultur- og fritidslivet i Randers. I 2022 har kultur- og fritidslivet genereret et skatteprovenu på 156 mio. kr., hvoraf 91 mio. kr. (58 %) kommer fra de primære erhverv, og 65 mio. kr. (42 %) fra den afledte produktion (indirekte og induceret skatteprovenu). På landsplan medfører kultur- og fritidslivet i Randers Kommune et samlet skatteprovenu på 291 mio. kr.

Sammenligning af skatteprovenu

Hele skatteprovenu tilfalder ikke Randers Kommune, fordi det både dækker over person- og selskabsskat. Personskat kan yderligere inddeles i stats- og kommuneskat. I 2023 udgjorde personskatter 56 % af Danmarks skatteindtægter, hvilket blandt andet dækker over stats- og kommuneskat. Personbeskatning i kommunerne varierer, og i Randers Kommune har personskatten ligget på 25,8 % i 2022.

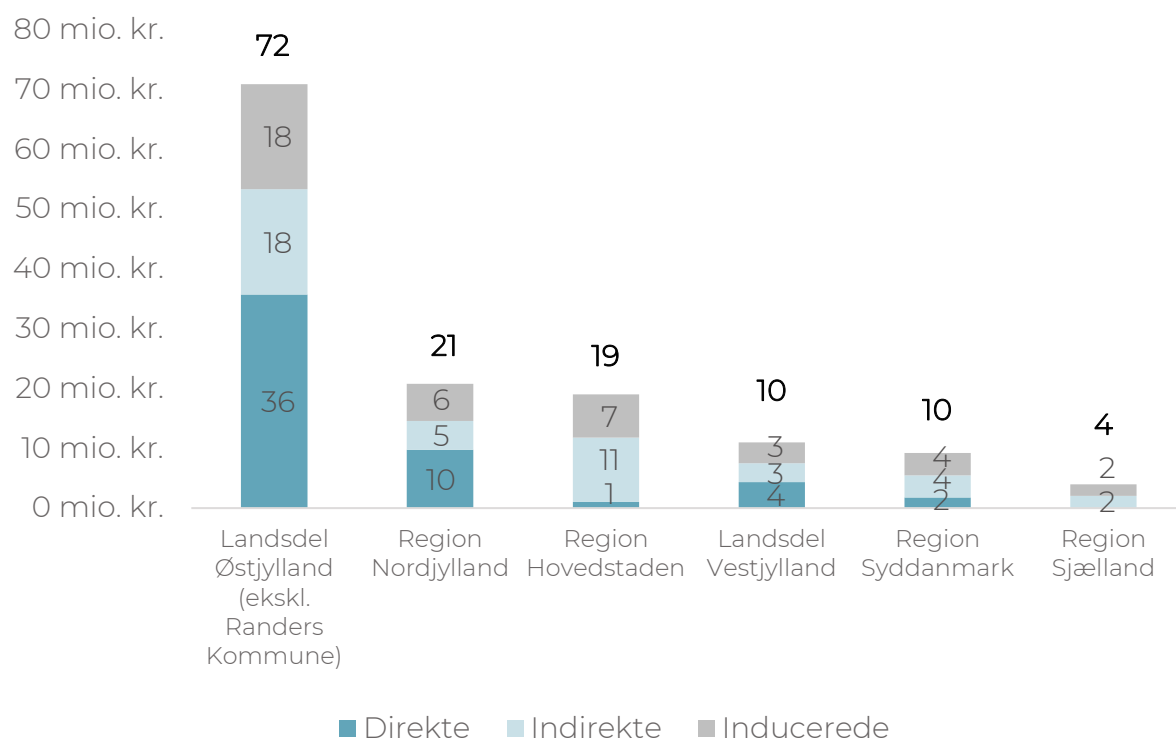
-

Kilde:

Danmarks Statistik (2023) Publikation: Skatter og afgifter 2023 - Danmarks Statistik (dst.dk)
Danmarks Statistik, PSKAT

Figur 18

Skatteprovenu fra kultur- og fritidslivet, uden for Randers Kommune, mio. kr.

Figur 18 viser det samlede skatteprovenu uden for kommunegrænsen, skabt af kultur- og fritidserhvervet i Randers Kommune. I Landsdel Østjylland er der genereret 36 mio. kr. i direkte skatteprovenu, mens yderligere 36 mio. kr. fra indirekte og inducerede produktion. Samlet set skaber produktionen et skatteprovenu uden for Randers Kommune på 135 mio. kr. i 2022.

6. Kultur- og fritidslivets nytteværdi

Borgernes oplevede nytteværdi fra kultur- og fritidslivet i Randers Kommune er estimeret på baggrund af 'Contingent Valuation Method' (CVM).

Her har borgerne i Randers Kommune, via den gennemførte spørgeskemaundersøgelse, haft mulighed for at tilkendegive, om de via deres skattebetaling er villige til at betale for bevarelsen af det samlede kultur- og fritidsliv i kommunen.

De, der ønsker at betale, har efterfølgende angivet, hvor meget de er villige til at bidrage med. Dette er gjort for at estimere den nytteværdi, som den enkelte borger i Randers Kommune oplever fra kultur- og fritidslivet ⁷. I den følgende analyse indgår i alt 1.176 respondenter, der har angivet et gyldigt svar på CVM-spørgsmålene.

Tolkning af resultater:

I dette afsnit måler vi borgernes oplevede nytteværdi af kultur- og fritidslivet i Randers Kommune, som er en værdi, der går ud over den samfundsøkonomiske værdi beskrevet i det forrige afsnit.

Værdien måles i borgernes villighed til at betale for at opretholde det nuværende serviceniveau. (se uddybning i afsnit 8.2). Den oplevede nytteværdi skal derfor tolkes som et ekstra positivt værdilag, som kultur- og fritidslivet skaber for borgerne i Randers Kommune.

-

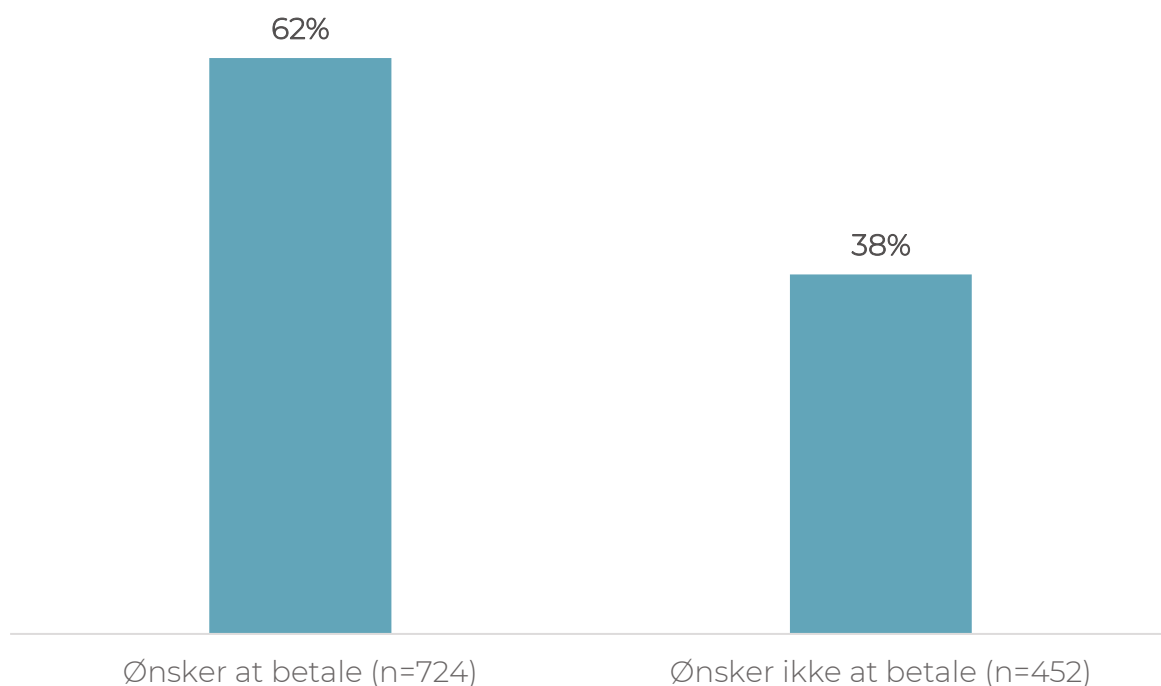
Kilde:

Bille, T. (2018)., Rethink Economic Impact: Fra økonomisk impact til samfundsøkonomisk værdi.

⁷ Se afsnit 8.2 for uddybning af metoden.

Figur 19

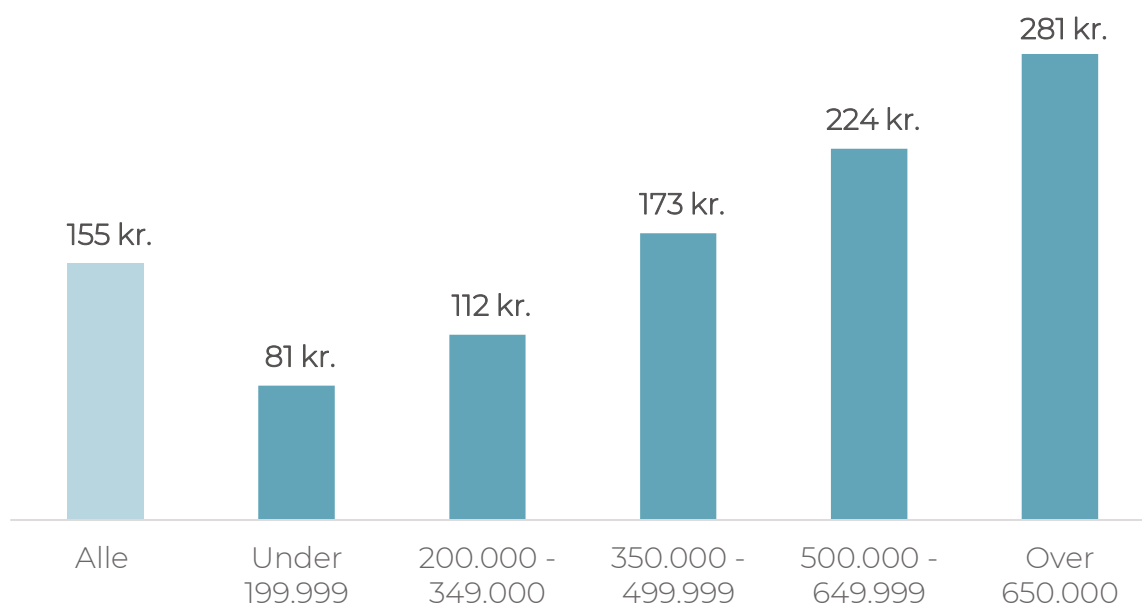
Andel af borgerne i Randers Kommune, der ønsker at betale til kultur- og fritidslivet

62 % af borgerne i Randers Kommune tilkendegiver et ønske om at betale for at opretholde kultur- og fritidslivet. Beløbet, som denne gruppe ønsker at betale varierer, hvilket udfoldes nærmere i det følgende. 38 % ønsker ikke at betale for at bevare kultur- og fritidslivet, og disse respondenter har derfor en oplevet nytteværdi på 0 kr.

Figur 20

Nytteværdi fra kultur- og fritidslivet blandt borgere i Randers Kommune fordelt på indkomst (n = 1.176)

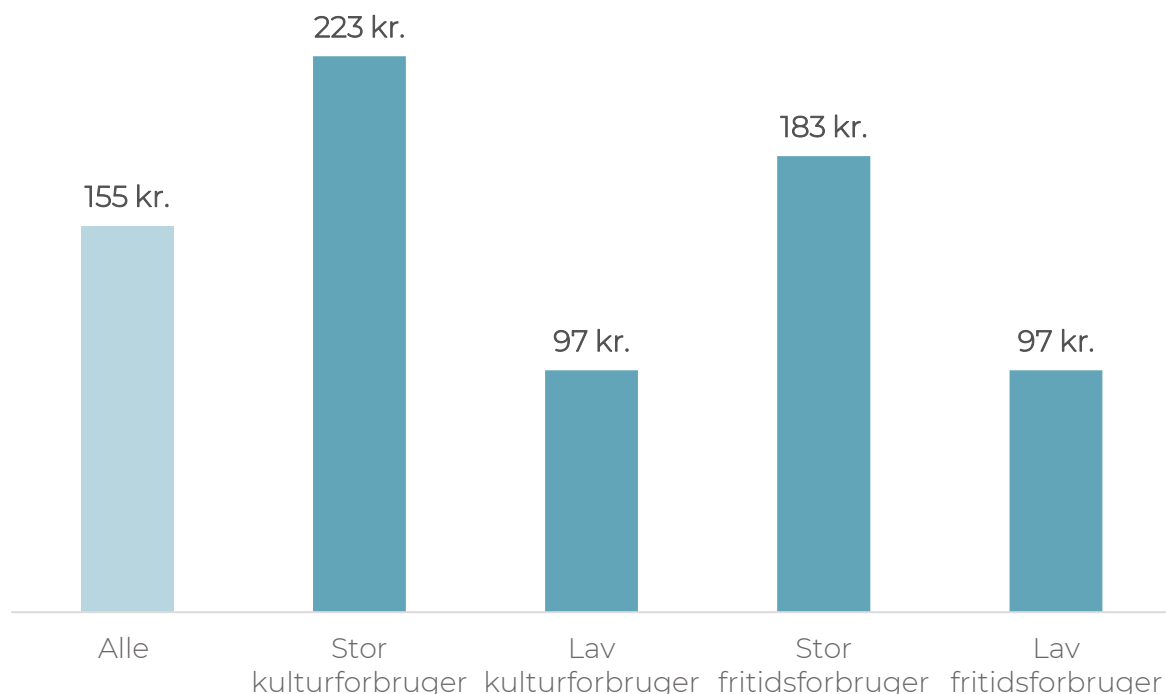

Figur 20 viser, at borgerne i Randers Kommune i gennemsnit har en oplevet nytteværdi af kultur- og fritidslivet på 155 kr. Med andre ord er borgerne villige til at øge deres månedlige skattebetaling med gennemsnitlig 155 kr. for, at kultur- og fritidslivet i Randers forbliver, som det er i dag.

Som figur 20 viser, er der stor variation i den oplevede nytteværdi blandt borgerne, afhængig af deres indkomst. Beløbet spænder fra 81 kr. i den laveste indkomstgruppe til 281 kr. i den højeste indkomstgruppe. Denne forskel skyldes sandsynligvis, at folk med højere indkomster har flere penge til rådighed og derfor er mere villige til at betale for at bevare kultur- og fritidstilbuddene i Randers Kommune.

Figur 21

Nytteværdi fra kultur- og fritidslivet blandt borgere i Randers Kommune fordelt på kultur- og fritidsforbrug (n = 1.179)

Figur 21 viser en sammenhæng mellem borgernes forbrug af kultur- og fritidstilbud og deres oplevede nytteværdi. Borgere, der har et stort forbrug af kultur og fritid, har en nytteværdi på henholdsvis 223 kr. og 183 kr., mens borgere med lavt forbrug har en væsentlig lavere oplevet nytteværdi på 97 kr. for begge områder.

Ved nærmere analyse på tværs af uddannelsesniveauer er tendensen, at jo højere uddannelsesniveau borgeren har, jo større oplevet nytteværdi. Borgere, der har gennemført grundskolen, har en nytteværdi på 73 kr. Til sammenligning har borgere, som har gennemført en lang videregående uddannelse, en nytteværdi på 253 kr.

I forhold til alder er den største nytteværdi blandt borgere i aldersgruppen 31-60 år, hvor nytteværdien ligger mellem 160 og 214 kr. Til sammenligning ligger nytteværdien blandt borgere under 20 år på 85 kr.

Fælles for sammenhængen mellem nytteværdi, uddannelsesniveau og alder er, at det ikke kan udelukkes, at forskellene i nytteværdi mellem befolkningsgrupperne skyldes variationer i betalingsevne. Dette skyldes, at borgere med lange videregående uddannelser og borgere i aldersgruppen 31-60 år ofte har højere indkomst sammenlignet med andre grupper.

Tabel 1

Samlet nytteværdi fra kultur- og fritidslivet blandt borgere i Randers Kommune

Gennemsnitlig nytteværdi	155 kr.
Befolkningstal i Randers Kommune (+15 år) ⁸	84.450
Samlet nytteværdi (månedligt)	13,1 mio. kr.
Samlet nytteværdi (årligt)	157 mio. kr.

Baseret på den gennemsnitlige månedlige nytteværdi på 155 kr. pr. borger svarer det til en samlet årlig nytteværdi på 157 mio. kr., jf. tabel 1. Dette beløb repræsenterer den samlede værdi, som borgerne i Randers Kommune oplever ved kultur- og fritidslivet. Dog er der en vis usikkerhed forbundet med denne opgørelse, da resultaterne fra analysepopulationen ekstrapoleres til hele befolkningen i Randers Kommune.

Samlet set tyder resultaterne på, at borgerne i Randers Kommune oplever en betydelig nytteværdi af kultur- og fritidsområdet, der ligger ud over de markedsomsatte værdier.

Sammenligning af oplevet nytteværdi

Et tidligere dansk studie, der har anvendt CVM, viser, at den gennemsnitlige betalingsvillighed for danske museer i 2020 er 264 kr. blandt både brugere og ikke-brugere.

Et andet dansk CVM-studie, der har undersøgt betalingsvilligheden for at afholde Tour de France i Danmark i 2022, finder en gennemsnitlig betalingsvillighed på ca. 37 kr. Konklusionen i denne undersøgelse lyder, at danske husholdninger samlet set har en betalingsvillighed på mellem 95 og 194 mio. kr. for at afholde Tour de France.

—

Kilder:

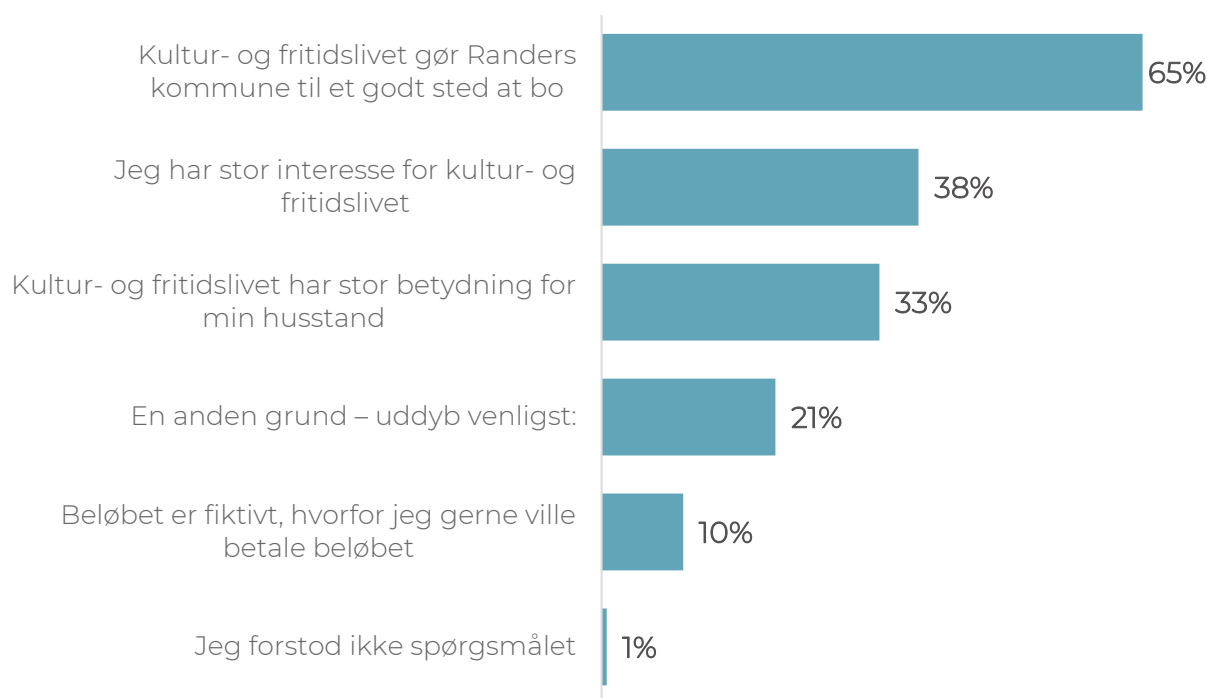
Bille, T., (2023) Museernes økonomiske værdi for den danske befolkning. Nordisk Kulturpolitisk Tidsskrift, 26(1), 8–25. <https://doi.org/10.18261/nkt.26.1.2>

Nielsen C.G. & Feddersen A., Willingness to pay for hosting the tour de France, Sports Economics Review (2023), doi: <https://doi.org/10.1016/j.serev.2023.100014>.

⁸ Danmarks Statistik FOLK1A, 2024K4.

Figur 22

Årsager til ønsket om at betale for kultur- og fritidslivet (n = 724)

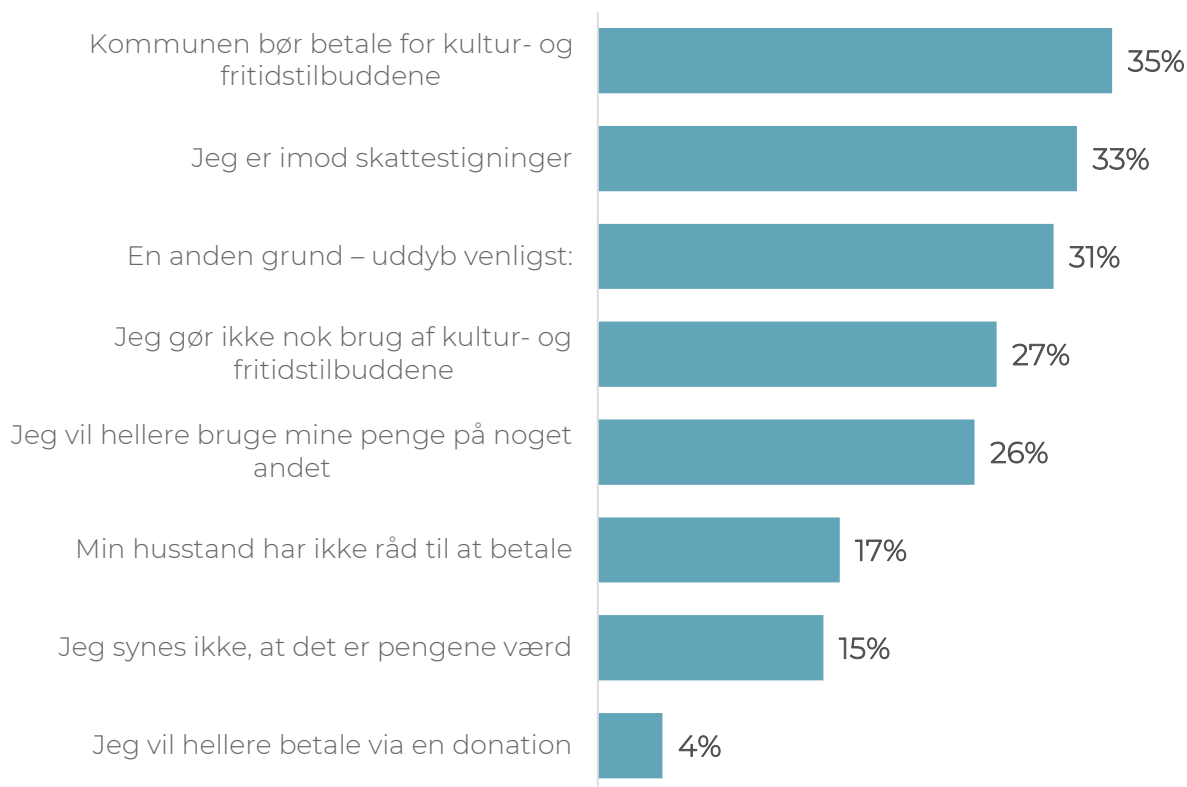
Note: Respondenterne har kunnet angive flere svarmuligheder.

Den primære årsag til, at borgerne i Randers Kommune er villige til at betale for at bevare kultur- og fritidslivet, er, at det gør kommunen til et godt sted at bo. Hele 65 % af respondenterne angiver denne årsag. Derudover er interesse for området samt betydningen for egen husstand også vigtige faktorer. Blandt de mindre hyppigt nævnte årsager er, at beløbet er fiktivt, eller at respondenterne ikke forstår spørgsmålet. Således er det cirka hver tiende respondent, der angiver at deres oplevede nytteværdi beror på at beløbet er fiktivt.

Derudover fremhæver borgerne i Randers Kommune, at de ønsker at betale, fordi kultur- og fritidslivet bidrager til fællesskab, livskvalitet og samhørighed. Flere nævner også, at de vil støtte udviklingen af bedre og flere tilbud på kultur- og fritidsområdet, især for børn, unge, ældre og borgere i oplandsområderne. Desuden ønsker de at sikre, at byen forbliver et attraktivt sted at bo – både for nuværende og kommende borgere.

Figur 23

Årsager til ønsket om ikke at betale for kultur- og fritidslivet (n = 452)

Note: Respondenterne har kunnet angive flere svarmuligheder.

De hyppigst angivne årsager til borgernes manglende villighed til at bidrage økonomisk til kultur- og fritidsområdet er opfattelsen af, at kommunen bør finansiere tilbuddene, hvilket angives af 35 %. Den næstmest angivne kategori er modstand mod skattestigninger, som angives af 33 %.

Blandt de 31 %, der angiver en anden grund, udtrykker størstedelen af kommentarerne en mistillid til kommunens evne til at forvalte og prioritere pengene korrekt. Derudover bliver det også begrundet med, at borgerne benytter tilbud i andre kommuner, eller at de foretrækker mere brugerbetaling fremfor generelle bidrag.

7. Kultur- og fritidslivets instrumentelle og iboende værdier

Som supplement til opgørelsen af den økonomiske værdi af kultur- og fritidslivet i Randers Kommune undersøges de instrumentelle og iboende værdier, som kultur- og fritidsområdet bidrager med for borgerne.

De instrumentelle værdier omhandler, hvordan kultur og fritid understøtter medborgerskab og demokrati. Derimod fokuserer de iboende værdier på de værdier, som kultur- og fritidsaktiviteter skaber i kraft af deres egen betydning og værdi for borgernes personlige livskvalitet.

7.1 Instrumentelle værdier

De instrumentelle værdier kortlægger, hvordan kultur og fritid bidrager med værdier til medborgerskab og demokrati.

De instrumentelle værdier omfatter seks dimensioner, som hver især belyser, hvordan kultur og fritid bidrager til demokrati og medborgerskab.

I spørgeskemaundersøgelsen er disse værdier målt separat for kultur og fritid ved hjælp af en randomiseret fordeling af respondenterne, hvor halvdelen har forholdt sig til fritid og den anden halvdel til kultur.

Dimensionerne, der indgår i målet for de instrumentelle værdier, er præsenteret nedenfor, og udgør den samlede målkonstruktion for de instrumentelle værdier, der er skaleret fra 0-100.

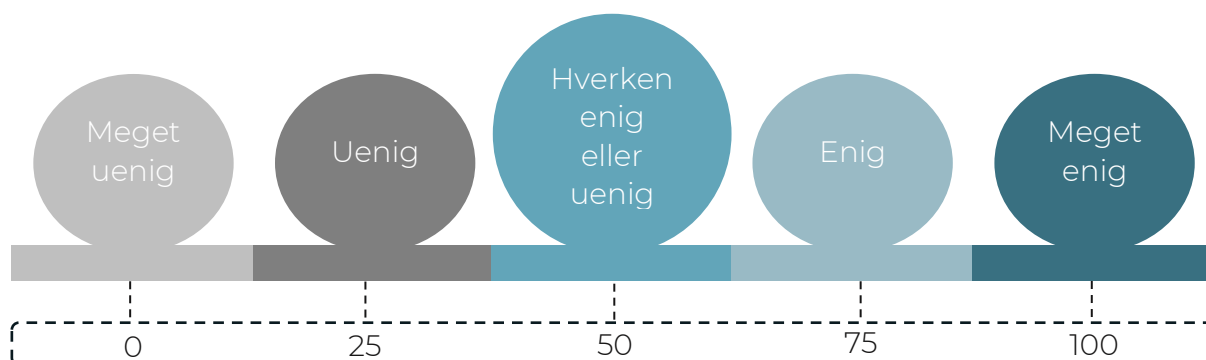
Overordnede spørgsmål: "Hvor enig er du i følgende udsagn om (kulturlivet / fritidslivet) i Randers Kommune?"

Dimension	Spørgsmål
Identitet	(Kulturlivet / Fritidslivet).. Spg. 1: Gør mig stolt over at bo i kommunen Spg. 2: Er en vigtig del af kommunens identitet
Mangfoldighed	(Kulturlivet / Fritidslivet) gør Randers til en kommune.. Spg. 1: Hvor jeg kan udfolde mig Spg. 2: Hvor jeg har mulighed for at tage ansvar for mit eget liv og udnytte mine evner Spg. 3: Hvor der er plads til forskellighed og mangfoldighed
Accept, anerkendelse og inklusion	(Kulturlivet / Fritidslivet) bidrager til.. Spg. 1: At andre borgere anerkender den indsats, jeg yder Spg. 2: At jeg generelt føler mig accepteret af fællesskabet Spg. 3: Dannelsen af gode fællesskaber i kommunen Spg. 4: At jeg hjælper eller får hjælp fra mine medborgere
Deltagelse og ansvar	(Kulturlivet / Fritidslivet) bidrager til, at jeg får lyst til at.. Spg. 1: Udføre frivilligt arbejde Spg. 2: Give min mening tilkende Spg. 3: Engagere mig i lokalsamfundet Spg. 4: Være medlem af en klub/forening
Bidrag – ressourcer og potentiale	(Kulturlivet / Fritidslivet) bidrager til, at jeg får lyst til at.. Spg. 1: Forstå andre mennesker og deres situation Spg. 2: Engagere mig i praktiske fællesskaber med mine naboer og/eller kollegaer Spg. 3: Møde nye mennesker med stor imødekommenhed Spg. 4: Tage initiativ til vigtige beslutninger for Randers Kommune eller mit lokalområde
Kommunikation og borgerinddragelse	(Kulturlivet / Fritidslivet) bidrager til, at jeg.. Spg. 1: Kan fremlægge mine synspunkter for andre Spg. 2: Er i stand til at snakke med de fleste mennesker, jeg møder Spg. 3: Bliver hørt, når der tages vigtige beslutninger om det, der vedrører mig Spg. 4: Er i stand til at påvirke forholdene i mit lokalområde/nabolag

Respondenterne har besvaret ovenstående spørgsmål ud fra en 5-punkts Likert-skala, der er reskaleret til 0-100. Se figur 24 for den anvendte skalering.

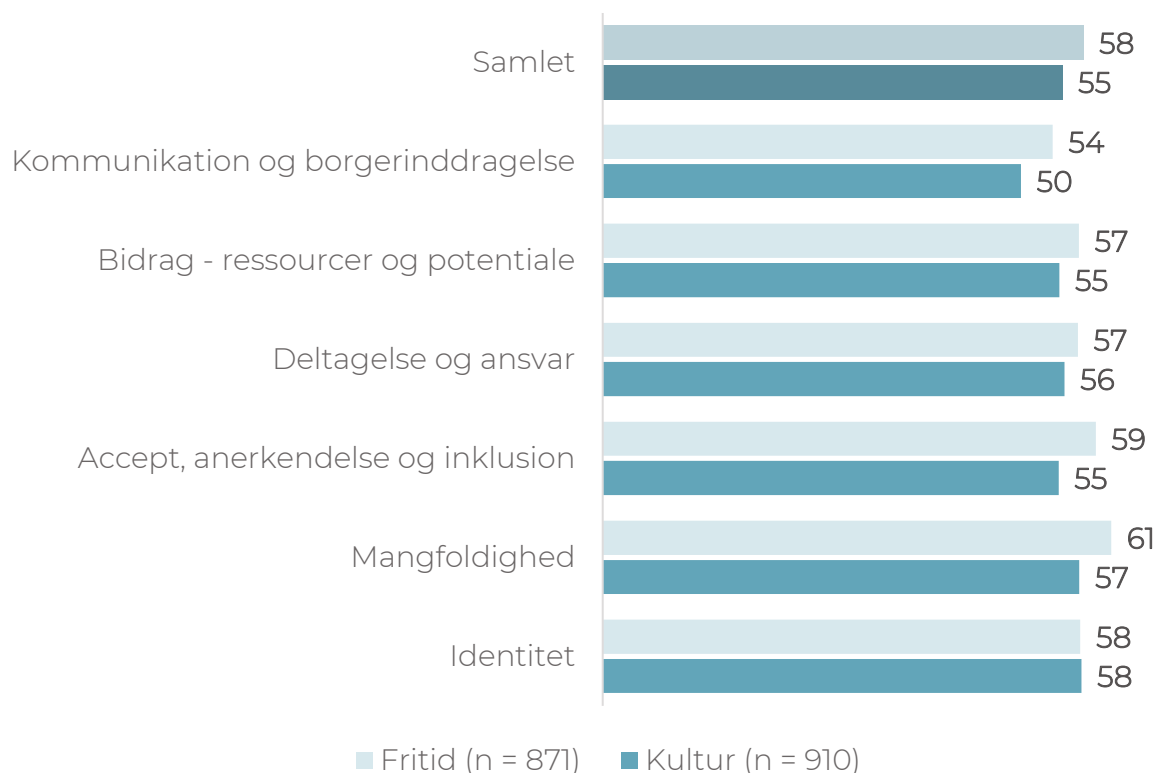
Figur 24

Skalering af instrumentelle værdier

Figur 25

Instrumentelle værdier fra kultur- og fritidslivet i Randers Kommune

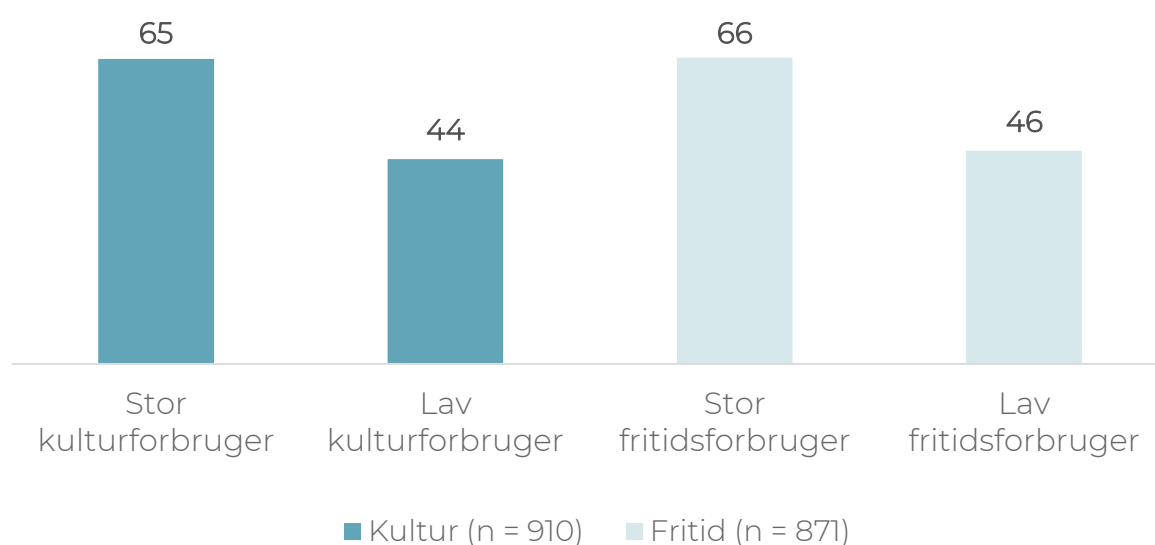
Det samlede indeks for kultur og fritid er henholdsvis 55 og 58 for de instrumentelle værdier. Der er kun små variationer i indekssværdierne på tværs af de seks dimensioner, og ingen af dem falder under 50, jf. figur 25.

Der er således overordnet enighed om, at kultur- og fritidslivet i nogen grad bidrager til medborgerskab og demokrati på tværs af de forskellige dimensioner.

Blandt dimensioner er det Identitet og Mangfoldighed, der opnår de højeste indekssværdier. Mangfoldighed scorer højest med indekssværdier på 57 for kultur og 61 for fritid, mens Identitet følger tæt efter med værdier på 58 for både kultur og fritid.

Figur 26

Instrumentelle værdier fra kultur- og fritidslivet i Randers Kommune, Kultur- og fritidsforbrug

Figur 26 viser, at respondenter, der i højere grad benytter sig af kultur- og fritidslivet i Randers Kommune, har højere instrumentelle værdier. Medborgerskab og de demokratiske værdier, som borgerne oplever, stiger dermed i takt med deres selvvalgte brug af kultur- og fritidstilbud.

7.2 Iboende værdier

De iboende værdier dækker over individuelle egenskaber og sociale relationer, som områderne skaber i sig selv blandt borgerne.

De iboende værdier er målt med inspiration fra, hvad tidligere forskning har fundet, at kultur- og fritidslivet påvirker hos det enkelte individ⁹. De iboende værdier indeholder fire dimensioner, som hver især måler, hvordan kultur- og fritidslivet bidrager til udviklingen af individuelle og sociale egenskaber.

Måling af de iboende værdier i spørgeskemaundersøgelsen er sket gennem randomiseret inddeling af respondenterne til henholdsvis kultur og fritid, tilsvarende målingen af de instrumentelle værdier. Den overordnede spørgsmålsformulering lyder: "I hvor stor en grad oplever du, at (kulturlivet / fritidslivet) i Randers Kommune har positiv betydning for..."

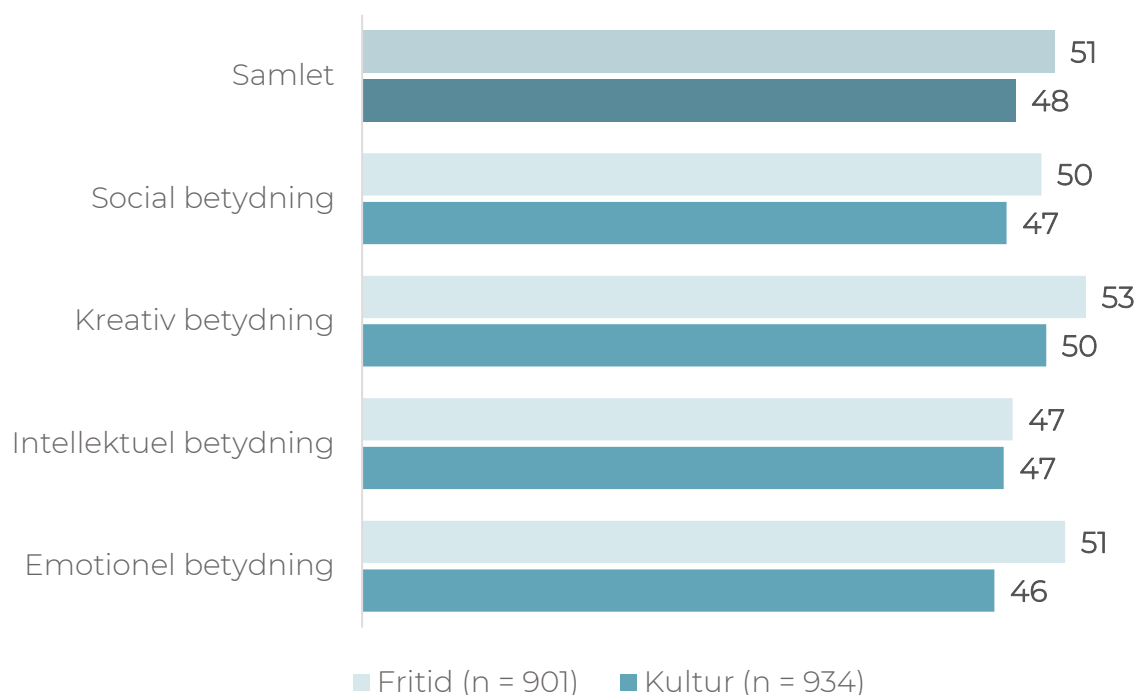
Dimension	Spørgsmål
Emotionel betydning	Din... Spg. 1: Livsglæde Spg. 2: Evne til at koncentrere dig Spg. 3: Evne til at blive berørt
Kreativ betydning	Dine muligheder for... Spg. 1: At føle dig inspireret Spg. 2: At omgå andre mennesker Spg. 3: At være mere kreativ
Intellektuel betydning	Dine muligheder for... Spg. 1: At lære noget nyt Spg. 2: At tænke over tingene Spg. 3: At få en bredere forståelse af samfundet
Sociale betydning	Dine muligheder for... Spg. 1: At styrke dine sociale relationer Spg. 2: At indgå i fællesskaber Spg. 3: At styrke din tilknytning til kommunen

Respondenterne har besvaret ovenstående spørgsmål ud fra en 5-punktsskala, der er reskaleret til 0-100 på tilsvarende måde som i figur 24.

⁹ Kilder: Kulturanalys Norden. (2024) Kulturens roll och nytta i samhälls-utvecklingen. Bille, T. (2018)., Rethink Economic Impact: Fra økonomisk impact til samfundsøkonomisk værdi.

Figur 27

Iboende værdier fra kultur- og fritidslivet i Randers Kommune

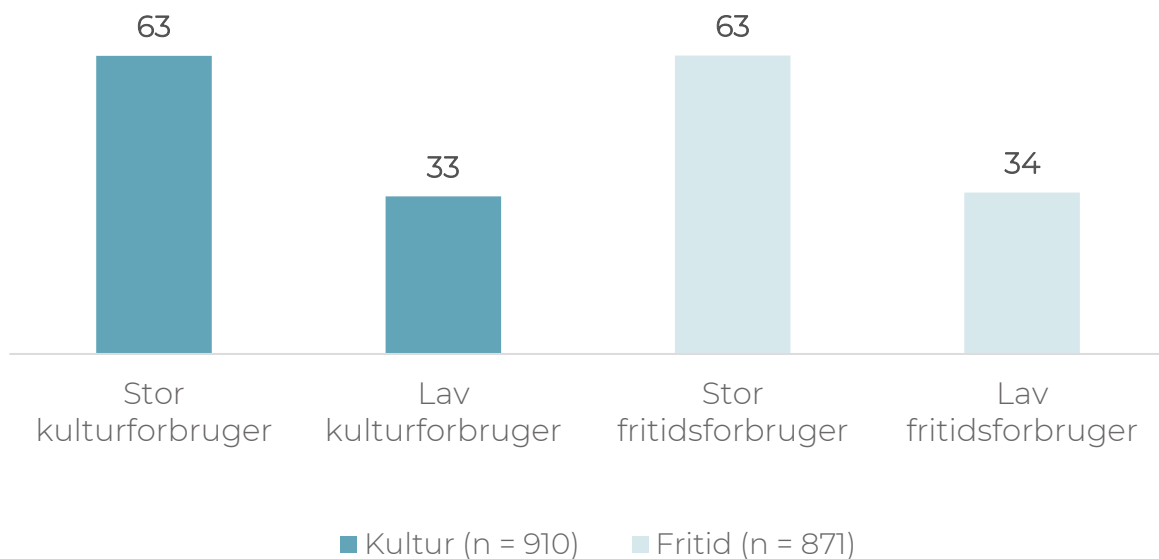

Figur 27 viser indeksværdierne for de iboende værdier – både det samlede gennemsnit og værdierne på tværs af de fire dimensioner.

Samlet set scorer fritidslivet 51 og kulturlivet 48, hvilket peger på en neutral vurdering af deres betydning for de iboende værdier. Overordnet er forskellene på tværs af dimensionerne små, hvilket indikerer, at kultur- og fritidslivet har en jævnt fordelt betydning på de forskellige områder.

Figur 28

Iboende værdier fra kultur- og fritidslivet i Randers Kommune, Kultur- og fritidsforbrug

Figur 28 viser, at borgere, der i højere grad benytter sig af kultur- og fritidstilbud, opnår en højere score på de iboende værdier. Jo mere borgerne selv vurderer, at de benytter disse tilbud, desto vigtigere anser de dem for at være for udviklingen af personlige egenskaber og sociale fællesskaber.

8. Appendiks

8.1 Uddybning af værdisætning på kultur- og fritidsområdet

Silverlining Researchs undersøgelsesdesign tager udgangspunkt i velfærdsøkonomisk teori. Hovedformålet er i denne undersøgelse at estimere værdien af kultur- og fritidslivet ud fra den samlede værdi, som erhvervet skaber i samfundet og for borgerne.

Oftest estimeres værdien af et erhverv ved hjælp af en kvantificering af branchens markedsomsatte værdier, der relaterer sig til omsætning fra salg af varer og serviceydelser. I kultur- og fritidslivet kan dette forekomme ved entréindtægter, salg af mad og drikke o.l.

Men idet kultur- og fritidslivet kan betragtes som offentlige goder, genererer området værdi, som ikke alene kan anskues ved at opgøre de markedsomsatte værdier.

Disse værdier kendetegnes i økonomisk teori som 'non-market' værdier (ikke-markedsomsatte værdier) og opleves både af personer, der anvender og ikke anvender Randers Kommunes kultur- og fritidsaktiviteter.

For eksempel kan der opstå ikke-markedsomsatte værdier fra kultur- og fritidslivet ved den eksistens-, prestige-, uddannelsesværdi mv., der opleves af både brugere og ikke-brugere af Randers Kommunes kultur- og fritidsliv. Disse ikke-markedsomsatte værdier inkluderes i tillæg til den klassiske markedsværdi i nærværende undersøgelse med henblik på at give en estimering af den samlede økonomiske værdi fra Randers Kommune.

Dertil argumenterer kulturforskningen for, at der i kultur- og fritidslivet eksisterer et ekstra værdilag, der er rodfastet i de værdier, som tilknytter sig det givne kulturelle gode. Disse goder opleves forskelligt fra individ til individ, og kan blandt andet differentieres i form af iboende og instrumentelle værdier. I denne undersøgelse belyses disse værdier under betegnelsen afsnit 7, som omhandler hvordan kultur- og fritidslivet bidrager til demokrati og et velfungerende samfund¹⁰

¹⁰ Bille, T. (2018)., Rethink Economic Impact: Fra økonomisk impact til samfundsøkonomisk værdi.

8.2 Uddybning af 'Contingent Valuation Method'

Estimering af de ikke-markedsomsatte værdier er foretaget ved hjælp af 'Contingent Valuation Method' (CVM). Dette er en anvendt og anerkendt metode i den internationale forskning og blandt kulturøkonomer til måling af den samlede økonomiske værdi af et offentligt gode – herunder de ikke-markedsomsatte værdier.

CVM-studier gennemføres normalt ved spørgeskemadistribution, hvor en population bliver spurgt om deres 'willingness to pay' (WTP) over skatten for et givent kultur- eller fritidstilbud. Dette tillader at måle forbrugernes oplevede nytteværdi ved kultur- og fritidstilbud hvilket giver mulighed for at kvantificere værdien af samfundsgoder.

Indledningsvist er der i spørgeskemaet opstillet et fiktivt scenarie, hvor det præsenteres, at Randers Kommune oplever besparelser, som rammer kultur- og fritidslivet i kommunen.

Herefter tager CVM-studiet højde for respondentens bruttohusstandsindkomst og implementerer brugen af dikotomiske svarmuligheder for at øge analysens validitet. For eksempel bliver en respondent med en bruttohusstandsindkomst på over 650.000 kr. indledende spurgt, om vedkommende er villig til at betale 300 kr. månedligt for bevarelsen af Randers Kommunes kultur- og fritidsliv.

Tilsvarende bliver en respondent med en bruttohusstandsindkomst på under 200.000 kr. indledende spurgt, om vedkommende er villig til at betale 100 kr. månedligt. Til dette har respondenterne mulighed for at svare 'Ja', 'Nej' eller 'Ved ikke'. Herefter bliver de respondenter, der svarer 'Ja' eller 'Nej', spurgt ind til, hvor sikre, de er i deres svar og får et nyt scenarie, hvor beløbet enten stiger eller falder med 50 kr. Hvis respondenterne svarer 'Ja' eller 'Nej' til det angivne beløb to gange i træk, får de mulighed for at angive et større eller lavere beløb end det fremviste beløb.

Som afslutning på det fiktive scenarie bliver respondenterne spurgt ind til, hvad de primære årsager er til, at de enten ønsker eller ikke ønsker at betale for bevarelsen af kultur- og fritidslivet. Her er robustheden af svarene tillige kvalitetstestet, idet respondenterne har mulighed for at angive, at de kun ønsker at betale, fordi beløbet er fiktivt.

Det bemærkes, at respondenterne ikke bliver bedt om at prioritere mellem forskellige policy-områder, hvorfor analysen ikke giver anledning til at tolke på den oplevede nytteværdi af kultur- og fritidsområdet relativt til andre af kommunens forvaltning.

8.3 Definitioner af effektmål i SAM-K/LINE -modellen

Effekten '**Bruttoværditilvækst**' følger nationalregnskabets definition af bruttoværditilvækst i løbende priser: "Bruttoværditilvækst opgøres for det enkelte erhverv som produktionen i basispriser minus forbrug i produktionen i køberpriser og er således også lig med summen af andre produktionsskatter, netto, aflønning af ansatte og overskud af produktionen og blandet indkomst. For samfundet som helhed kan bruttoværditilvæksten også opgøres som bruttonationalproduktet i markedspriser minus produktskatter, netto."

Effekten '**Beskæftigelse**' følger nationalregnskabets definition af beskæftigelse: "Beskæftigelsen omfatter beskæftigede personer, der leverer arbejdskraft til produktionen af varer og tjenester i Danmark, uanset om de er bosiddende i landet, eller om produktionen ligger inden for lovens rammer, blot produktionen ligger inden for nationalregnskabets produktionsgrænse. Opgørelsen omfatter det gennemsnitlige antal beskæftigede personer i den periode, der belyses (år/kvartal). Beskæftigede personer, der midlertidigt ikke er i arbejde, men har en formel tilknytning til en arbejdsplads, tælles også med. Alene det primære ansættelsesforhold medtages ved beregningen." Beskæftigelsen henføres til det område, hvor den økonomiske aktivitet finder sted, og den beskæftigede har arbejdssted.

Effekten '**Skatteprovenu**' er summen af personskatter, selskabsskatter samt punktafgifter og moms. Afgifterne er fordelt efter det sted, hvor de er skattepligtige, jf. nedenstående beskrivelse. Personskatter dækker over stats-, kommune- og kirkeskatter og er fordelt efter bopælen på den beskæftigede. Selskabsskatten er fordelt efter virksomhedens arbejdssted. Punktafgifter og moms er fordelt efter varemarkedsstedet, det vil sige hvor selve handlen foregår.

8.4 Dataindsamling og frafaldsanalyse

Metode og datagrundlag

Dataindsamlingen er gennemført som en kvantitativ spørgeskemaundersøgelse af i alt 1.899 borgere i Randers Kommune indsamlet i perioden 2. oktober til 5. november 2024. Spørgeskemaet er udsendt via Digital Post til 19.646 borgere med en alder over 15 år, tilfældigt udtrukket fra CPR-registret. Antallet ekskluderer borgere, der er undtaget for Digital Post.

For at sikre repræsentativiteten af undersøgelsen er alle data blevet vægtet, så de afspejler kommunens borgeres reelle fordeling på køn, alder og område.

Alle analyser bygger derfor på et vægtet datagrundlag, men det rapporterede antal af respondenter (n) er uvægtet igennem rapporten for at give et retvisende billede af det reelle datagrundlag.

Frafaldsanalyse

Ved udsendelse af spørgeskemaundersøgelser vil der, ligesom ved andre udsendelsesformer, være en potentiel skævhed i, hvilke borgere der reelt deltager i undersøgelsen, og hvordan de adskiller sig fra borgerne generelt (populationen).

Udsendelse via Digital Post er en effektiv måde at række ud til et bredt udsnit af borgere samtidig. Der kan dog være en potentiel skævhed i hvilke grupper af borgere, der er opmærksomme på meddelelser modtaget via Digital Post, hvor særligt helt unge kan forventes at være mindre opmærksomme. Borgere, der er undtaget for Digital Post, ekskluderes fra undersøgelsen hvilket potentielt kan give en skævhed for særligt personer med nedsat funktionsevne eller ældre.

Der er derfor foretaget en frafaldsanalyse på udvalgte parametre for at belyse, hvor repræsentativ undersøgelsens datagrundlag er for borgerne i Randers Kommune.

De følgende figurer viser fordelingen i populationen på udvalgte parametre (køn, alder og område) sammenlignet med fordelingen i de indsamlede besvarelser.

De to første figurer viser, som forventet, at indsamlingen via Digital Post medfører en overrepræsentation af ældre borgere, særligt mellem 60 og 80 år – mandlige såvel som kvindelige - mens der er en underrepræsentation af de yngre borgere, særligt dem under 40 år.

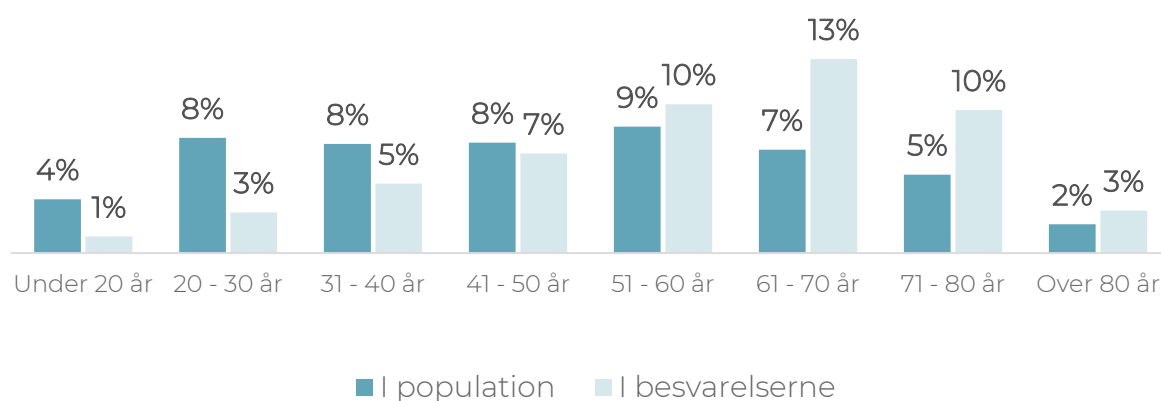
Der er en særlig underrepræsentation blandt borgere under 20 år, hvorfor der skal tages et forbehold for resultaterne nedbrudt for denne aldersgruppe.

Aldersgrupperne 20-30 år, 31-40 år og 41-50 år, er ligeledes underrepræsenteret, men her vurderes underrepræsentationen at være uproblematisk, eftersom de stadig er repræsenteret markant iblandt besvarelserne. Der er derfor stadig et stort datagrundlag og et stort antal spørgeskemasvar indsamlet blandt disse aldersgrupper, hvormed undersøgelsen stadig kan give valide og reliable svar på, hvordan disse aldersgrupper ser på kultur- og fritidsområdet.

For at sikre et repræsentativt billede af borgerne i Randers Kommune, vægtes data efter populationsfordelinger på de udvalgte parametre; køn, alder og område. Det betyder i praksis, at spørgeskemasvarene blandt de ældre borgere vægter mindre end spørgeskemasvarene blandt de yngre borgere, når resultaterne for den samlede stikprøve rapporteres.

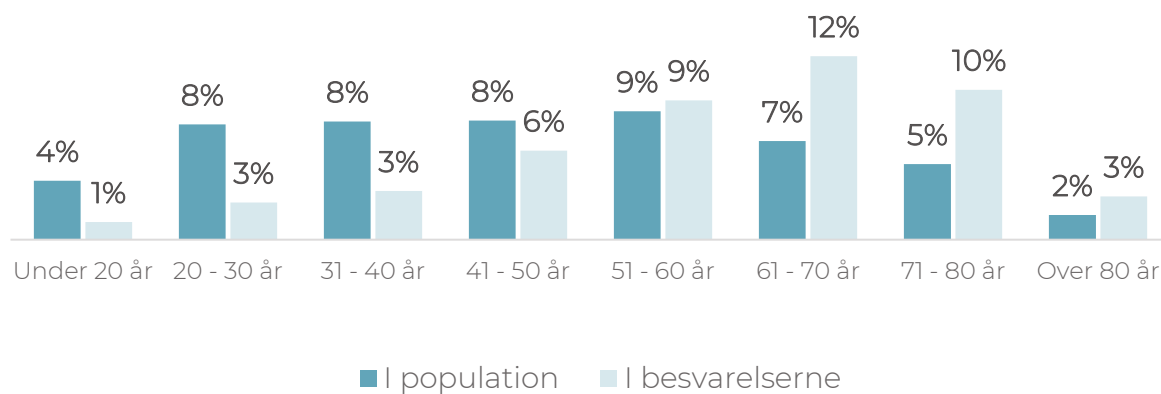
Figur 1

Fordelingen af kvindelige respondenter på aldersgrupper

Figur 2

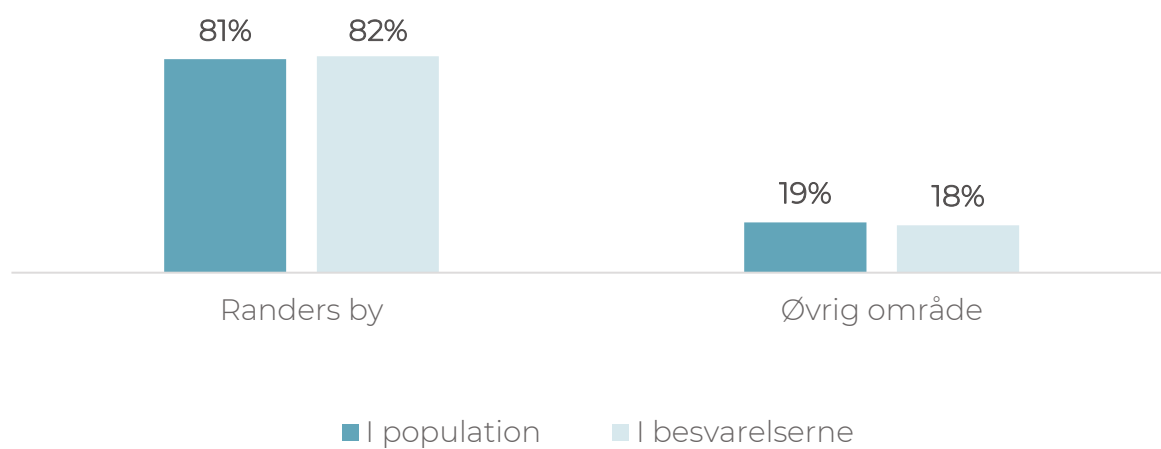
Fordelingen af mandlige respondenter på aldersgrupper

Nedenstående graf viser fordelingen i stikprøven sammenlignet med populationen opgjort efter område; Randers by og det øvrige område. Der er en god repræsentation af begge områder, hvor fordelingen i stikprøven kun afviger med ét procentpoint.

Figur 3

Fordelingen af respondenter på områder

8.5 Brancheliste til SAM-K/LINE

Branchekode R: Kultur og fritid

- Alle branchekoder er inkluderet, herunder alt i deres (eventuelle) laverestående hierarkier, på nær 92.0 Lotteri- og anden spillevirksomhed:
 - 90.0 - Kreative aktiviteter, kunst og forlystelser
 - 91.0 - Biblioteker, arkiver, museer og anden kulturel virksomhed
 - 93.1 - Sport
 - 93.2 - Forlystelser og fritidsaktiviteter

Branchekode P: Undervisning

- Følgende branchekoder er inkluderet, herunder alt i deres (eventuelle) laverestående hierarkier:
 - 85.51 - Undervisning inden for sport og fritid (inkluderet)
 - 85.52 - Undervisning i kulturelle discipliner (inkluderet)

Branchekode J: Information og Kommunikation

- Følgende branchekoder er inkluderet, herunder alt i deres (eventuelle) laverestående hierarkier:
 - 58.11 - Udgivelse af bøger (inkluderet)
 - 58.13 - Udgivelse af aviser og dagblade (inkluderet)
 - 581410 - Udgivelse af ugeblade og magasiner (inkluderet)
 - 581420 - Udgivelse af distrikts- og annonceblade (inkluderet)
 - 58.21: Udgivelse af computerspil (inkluderet)
 - 591100 - Produktion af film og videofilm (inkluderet)
 - 591120 - Produktion af tv-programmer (inkluderet)
 - 591200 - Aktiviteter, der udøves efter produktion af film, video- og tv-programmer (inkluderet)
 - 591400 - Biografer (inkluderet)
 - 59.20 - Indspilning af lydoptagelser og udgivelse af musik (inkluderet)
 - 60.10 - Radiovirksomhed (inkluderet)
 - 60.20 - Tv- virksomhed (inkluderet)

Branchekode S: Andre serviceydelser

- Følgende branchekoder er inkluderet, herunder alt i deres (eventuelle) laverestående hierarkier:
 - 94.99 - Andre organisationer og foreninger i.a.n. (inkluderet)